

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА
ДИЗАЙНУ

Факультет дизайну

Кафедра мистецтва та дизайну костюма

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Серія моделей кухарського одягу з використанням методу
деконструкції

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Спеціальність: 022 Дизайн

Освітня програма: Дизайн одягу

Виконав: студент групи БДо2-21

Поляков Р.Є.

Науковий керівник д. мист., проф.

Чупріна Н.В.

Рецензент доктор філософії Чуботіна І.М.

Київ 2025

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА
ДИЗАЙНУ

Факультет дизайну

Кафедра мистецтва та дизайну костюма

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Спеціальність 022 Дизайн

Освітня програма Дизайн одягу

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри МДК

д.мист., проф. Наталія ЧУПРИНА

“ ____ ” _____ 2025 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Полякову Руслану Євгеновичу

1. Тема кваліфікаційної роботи Серія моделей кухарського одягу з використанням методу деконструкції

Науковий керівник роботи Чуприна Наталія Владиславівна, д.мист., проф. затверджені наказом КНУТД від «5» березня 2025 р. № 50 уч

2. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи: наукові публікації та джерела за темою та дослідження дизайн-проєктування одягу

3 Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань, які потрібно розробити): Вступ, Розділ 1. Аналітичний, Розділ 2. Проєктно-композиційний, Розділ 3. Конструкторський, Загальні висновки, Список використаних джерел, Додатки

4. Дата видачі завдання лютий 2025

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Терміни виконання етапів	Примітка про виконання
1	Вступ	лютий 2025	
2	Розділ 1. Аналітичний	березень 2025	
3	Розділ 2. Проектно-композиційний	квітень 2025	
4	Розділ 3. Конструкторський	травень 2025	
5	Загальні висновки	травень 2025	
6	Оформлення кваліфікаційної роботи (чистовий варіант)	червень 2025	
7	Подача кваліфікаційної роботи науковому керівнику для відгуку (за 14 днів до захисту)	червень 2025	
8	Подача кваліфікаційної роботи для рецензування (за 12 днів до захисту)	червень 2025	
9	Перевірка кваліфікаційної роботи на наявність ознак плагіату та текстових співпадінь (за 10 днів до захисту)	червень 2025	Коефіцієнт подібності ____ % Коефіцієнт цитування ____ %
10	Подання кваліфікаційної роботи на затвердження завідувачу кафедри (за 7 днів до захисту)	червень 2025	

З завданням ознайомлений:

Здобувач вищої освіти _____

Руслан ПОЛЯКОВ

Науковий керівник _____

Наталія ЧУПРІНА

АНОТАЦІЯ

Поляков Р. Є. Розробка серії моделей кухарського одягу з використанням методу деконструкція. – Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю 022 Дизайн – Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, 2025 рік.

У кваліфікаційній роботі розроблено серії моделей кухарського одягу з використанням методу деконструкції, що поєднують професійну функціональність із естетичними принципами деконструкції, натхненими творчістю дизайнерів Helmut Lang та Ann Demeulemeester 2000-х років. Проведено аналіз професійного кухарського одягу та його еволюції, досліджено метод деконструкції в дизайні, проаналізовано стилістичні особливості творчості зазначених дизайнерів.

Розроблено концепцію колекції кухарського одягу, заснованої на синтезі серій моделей, створено фор-ескізи та ескізи моделей, виконано художньо-конструкторську розробку, а також виготовлено базові моделі. Проведено вибір матеріалів, розроблено креслення та лекала, визначено методи обробки, обране обладнання та складено технологічну послідовність виготовлення базової моделі.

Ключові слова: *дизайн одягу, кухарський одяг, деконструкція, Helmut Lang, Ann Demeulemeester, професійний одяг, дизайн-діяльність, продукт моди.*

SUMMARY

Polyakov R. Ye. Development of a Series of Chefwear Models Using the Deconstruction Method. – The manuscript.

Qualification thesis for the Bachelor's degree in Design, specialty 022 Design – Kyiv National University of Technologies and Design, Kyiv, 2025.

This qualification work presents the development of a series of chefwear models using the method of deconstruction, combining professional functionality with aesthetic principles inspired by the work of Helmut Lang and Ann Demeulemeester of the 2000s. The study includes an analysis of professional chef clothing and its evolution, an exploration of the deconstruction method in design, and a review of the stylistic features of the aforementioned designers' work.

A conceptual framework for the chefwear collection was developed, including preliminary sketches and final illustrations of the models. Artistic and design development was carried out, along with the production of a basic prototype. The work includes material selection, construction drawings and patterns, determination of processing methods, equipment selection, and the creation of a technological sequence for manufacturing the base model.

Keywords: *ashion design, chef's clothing, deconstruction, Helmut Lang, Ann Demeulemeester, professional clothing, design activity, fashion product*

ЗМІСТ

Вступ	7
Розділ 1. Аналітичний	10
1.1. Аналіз попередніх досліджень за темою	10
1.2. Історія та розвиток кухарського одягу	13
1.3. Метод деконструкції в дизайні професійного одягу	15
1.4. Аналіз естетики деконструктивізму дизайнерських брендів Helmut Lang та Ann Demeulemeester	17
1.5. Вплив деконструкції на концепцію кухарського одягу	20
Висновки до розділу 1	23
Розділ 2. Проєктно-композиційний	25
2.1. Визначення основних вимог до концепції колекції кухарського одягу	25
2.2. Визначення цільової аудиторії та її стилістичних уподобань	27
2.3. Відповідність сучасним тенденціям	30
2.4. Функціональне призначення та стильове спрямування колекції	31
2.5. Інтерпретація дизайнерських референсів у формуванні образу колекції	34
2.6. Вибір методології розробки моделей колекції	37
2.7. Композиційне рішення та формоутворення моделей колекції	40
2.8. Концепція побудови блоків колекції	43
Висновки до розділу 2	45
Розділ 3. Конструкторський	47
3.1. Вибір моделей для проєктування	47
3.2. Вибір матеріалів	51
3.3. Розробка конструкції моделей колекції	56
Висновки до розділу 3	62
Загальні висновки	63
Список використаних джерел	64
Додатки	70

ВСТУП

Дизайн одягу є одним із найважливіших напрямів сучасної індустрії моди, що постійно еволюціонує відповідно до культурних, технологічних і соціальних змін. Професійний одяг, зокрема кухарське екіпірування, також зазнає значних трансформацій, спрямованих не лише на забезпечення комфорту і безпеки, а й на підвищення естетичної привабливості.

Актуальність дослідження полягає у застосуванні методів деконструкції до професійного кухарського одягу, що дозволить оновити традиційні силуети та впровадити концептуальні дизайнерські рішення.

Актуальність теми

Сучасний дизайн одягу постійно розвивається, пропонуючи нові концепції, що поєднують естетику та функціональність. Професійний одяг, зокрема кухарське екіпірування, також зазнає трансформацій під впливом модних тенденцій та технологічного прогресу. Незважаючи на традиційні форми кухарської уніформи, сьогодні все більше уваги приділяється її оновленню, впровадженню інноваційних матеріалів, ергономічності та естетичній складовій.

Одним із напрямів сучасного дизайну є метод деконструкції, який дозволяє переосмислити традиційні силуети та створювати нові конструктивні рішення. Деконструкція в моді – це прийом, що базується на зміні звичних форм, експериментах із кроєм, використанні необроблених країв, відкритих швів, зміщених пропорцій та багатошарових структур. Цей метод активно застосовувався такими дизайнерами, як Helmut Lang та Ann Demeulemeester, які створювали концептуальні колекції, що впливали на світову моду.

Застосування принципів деконструкції в дизайні кухарського одягу дозволяє створити унікальні моделі, що поєднують традиційну практичність із сучасною концептуальною модою. Такий підхід сприяє оновленню професійного одягу, підвищує його індивідуальність і візуальну привабливість, що є актуальним у сфері ресторанного бізнесу.

Мета і завдання дослідження

Метою дослідження є розробка авторської колекції кухарського одягу з використанням методу деконструкції в контексті естетики Helmut Lang і Ann Demeulemeester 2000-х років. Для досягнення цієї мети визначено такі завдання:

- дослідити історичний розвиток кухарського одягу, його функціональні особливості та роль у професійній сфері;
- провести аналіз принципів деконструкції у моді, їх застосування в сучасному дизайні;
- вивчити стилістичні особливості та ключові дизайнерські прийоми helmut lang і ann demeulemeester;
- розробити концепцію колекції кухарського одягу на основі методу деконструкції;
- виконати ескізу та конструкторську розробку моделей колекції;
- визначити технологічні аспекти виготовлення базової моделі та виконати її практичну реалізацію.

Об'єкт і предмет дослідження

Об'єкт дослідження – професійний кухарський одяг, його стилістичні, конструктивні та функціональні особливості. *Предмет дослідження* – засоби методу деконструкції для створення авторської колекції кухарського одягу.

Методи дослідження. У процесі виконання роботи використані такі методи дослідження: теоретичний аналіз – вивчення літературних джерел, наукових праць і модних тенденцій щодо професійного одягу та деконструкції; аналіз аналогів – дослідження сучасних колекцій кухарського одягу, їх конструктивних і стилістичних особливостей; художньо-конструкторський метод – розробка фор-ескізів, ескізних і силуетних рішень моделей колекції; експериментальний метод – тестування матеріалів, їхніх властивостей, текстур і можливостей трансформації; технологічні дослідження – визначення методів обробки тканин, вибір обладнання та створення технологічної послідовності

виготовлення базової моделі; практична реалізація – виготовлення предметів одягу колекції та аналіз їх відповідності поставленим вимогам.

Наукова новизна

Наукова новизна дослідження полягає у впровадженні концептуального підходу деконструкції в розробку професійного кухарського одягу, що дозволяє інтегрувати принципи авангардної моди в сферу функціонального дизайну. Запропоновані рішення спрямовані на модернізацію класичного робочого одягу шляхом використання нестандартних силуетів, трансформованих конструкцій і багатошарових композицій.

Практичне значення дослідження

Результати дослідження можуть бути використані в професійній діяльності дизайнерів одягу, спеціалістів легкої промисловості, а також у закладах ресторанного бізнесу для розробки сучасного кухарського екіпірування. Отримані напрацювання також можуть бути застосовані в освітньому процесі підготовки дизайнерів, що працюють у сфері професійного одягу.

Апробація результатів дослідження. Теоретичні результати дослідження було оприлюднено та обговорено на V Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми сучасного дизайну» (Київ, КНУТД, 04 квітня 2025р.). Ескізний проект та виготовлену колекцію моделей було представлено у програмі XXV Міжнародного конкурсу молодих дизайнерів-модельєрів «Печерські каштани» (Київ, КНУТД, 2025р.).

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів з висновками, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг кваліфікаційної роботи складає 87 сторінок; обсяг основної частини роботи – 69 сторінки; додатки складають 18 сторінок.

РОЗДІЛ 1

АНАЛІТИЧНИЙ

1.1. Аналіз попередніх досліджень за темою

Питання професійного одягу є предметом багатьох наукових досліджень, що охоплюють такі аспекти, як ергономіка, безпека, матеріали, психологічний вплив уніформи та її естетичне значення. У дослідженнях сучасних учених та дизайнерів особливу увагу приділено впливу моди на професійний одяг, його відповідності сучасним тенденціям та можливостям інтеграції новітніх дизайнерських підходів, зокрема методу деконструкції.

Дослідження професійного одягу як продукту дизайну. Наукові дослідження у галузі професійного одягу наголошують на важливості балансу між функціональністю та комфортом. Відомі праці стосуються таких аспектів:

- *фізіологічні та ергономічні особливості* – численні дослідження підкреслюють, що кухарський одяг має забезпечувати свободу рухів, оптимальну терморегуляцію та захист від впливу зовнішніх факторів (жару, бризок, гострих предметів);

- *вибір матеріалів* – дослідження показують, що кухарський одяг має виготовлятися із термостійких, антибактеріальних, вологонепроникних тканин, які також є повітропроникними та стійкими до багаторазового прання;

- *психологічний вплив уніформи* – численні дослідження у сфері корпоративного стилю свідчать, що форма впливає не лише на самовідчуття працівника, але й на сприйняття клієнтами його професіоналізму та статусу;

- *відповідність модним тенденціям* – сучасний підхід до дизайну кухарського одягу передбачає не лише функціональність, а й відповідність модним тенденціям, що створює цілісний імідж ресторану [1].

Деконструкція як новітній напрям у професійному одязі. Метод деконструкції, який спочатку використовувався переважно у сфері високої моди,

з середини XX століття починає проникати і в професійний одяг. Це пов'язано з тим, що сучасний ресторанний бізнес дедалі частіше звертає увагу на естетичну складову робочого одягу. Відкриті кухні, телешоу про кулінарію, публічність відомих шеф-кухарів сприяють тому, що кухарський одяг стає частиною модної індустрії [19].

Серед дослідників, які працювали над питанням впровадження нестандартних дизайнерських підходів у професійний одяг, варто відзначити:

– **К. Еванс** («Fashion at the Edge: Spectacle, Modernity and Deathliness», 2003), яка досліджувала вплив деконструкції на сучасний дизайн та її застосування у створенні нових форм одягу;

– **Ю. Кавамура** («The Japanese Revolution in Fashion», 2004), який розглядала внесок японських дизайнерів у деконструктивну моду та її адаптацію у функціональний одяг;

– **Р. Барнетт** («Uniforms: Why We Are What We Wear», 2019), яка аналізувала роль професійного одягу у формуванні професійної ідентичності [21].

Впровадження інноваційних технологій у професійний одяг. Дослідження останніх років показують, що кухарський одяг активно розвивається завдяки використанню новітніх технологій:

– **антибактеріальні тканини** – дослідження довели, що тканини з нанопокриттям знижують ризик поширення бактерій у харчовій промисловості;

– **терморегулюючі матеріали** – використання спеціальних мембран дозволяє регулювати температуру тіла кухаря, забезпечуючи комфорт навіть за інтенсивної роботи;

– **елементи трансформації** – використання зйомних деталей, регульованих рукавів, додаткових вентиляційних панелей тощо.

Деконструкція у професійному одязі: перспективи розвитку. Сучасні дослідження свідчать, що метод деконструкції має значний потенціал для впровадження у кухарське екіпірування, оскільки дозволяє переосмислити

класичні конструкції, зробивши їх більш адаптивними, стильними та зручними. Основні перспективи цього підходу включають:

- **модульність** – можливість змінювати елементи одягу відповідно до робочих потреб;
- **асиметрія та нестандартні крої** – покращення свободи рухів та створення унікального стилю;
- **поєднання різних матеріалів** – забезпечення більшої міцності та комфорту.

Таким чином, аналіз попередніх досліджень свідчить про те, що поєднання деконструкції та професійного кухарського одягу є перспективним напрямом в дизайні професійного одягу, що дозволяє поєднувати стиль та функціональність у новому прочитанні.[20]

Дослідження у сфері дизайну професійного одягу зосереджені переважно на питаннях ергономіки, технологічних аспектів виробництва та функціональності. Професійний кухарський одяг повинен відповідати вимогам безпеки, зручності та гігієнічності. Проте, останні тенденції в дизайні одягу свідчать про зростаючу увагу до його естетичного аспекту, що відображає сучасні модні течії.

Наукові дослідження підтверджують, що функціональний одяг може бути не лише практичним, а й відповідати сучасним модним тенденціям, виконуючи також естетичну функцію. Це особливо актуально у ресторанному бізнесі, де зовнішній вигляд кухарів є частиною бренду закладу. У багатьох сучасних ресторанах кухня є відкритою, що підкреслює важливість стилістично виразного одягу для кухарів [23].

У роботах дослідників моди простежується активне застосування концепцій деконструкції у створенні нових силуетів, матеріалів та форм. Деконструкція як дизайнерський метод спочатку застосовувалася в авангардній моді, але поступово проник у функціональний одяг, включаючи спортивну та професійну уніформу. Це дає змогу розширити межі традиційного розуміння спеціалізованого одягу, додаючи йому нових характеристик [22].

1.2. Історія та розвиток кухарського одягу

Кухарський одяг має давню історію, яка сягає кількох століть. Його формування було пов'язане не тільки з функціональністю, але і з соціальним статусом кухаря, оскільки у різні історичні періоди професія кухаря вважалася престижною і навіть наближеною до аристократії.

Перші згадки про спеціальний одяг для кухарів з'явилися ще в античності. У Стародавніх Греції та Римі кухарі носили спеціальні довгі туніки, які відрізнялися від одягу інших слуг. В епоху Середньовіччя кухарі працювали при королівських дворах і носили прості сорочки та фартухи, які захищали їх від забруднень [1].

Сучасний вигляд кухарського одягу почав формуватися в XVII-XVIII століттях. У Франції, яка стала центром кулінарного мистецтва, почали встановлювати стандарти кухарської форми. Саме в цей час з'явився високий білий ковпак, який символізував статус кухаря. Цей елемент був запроваджений завдяки Marie-Antoine Carême – одному з перших кулінарних реформаторів, який вважав, що зовнішній вигляд кухаря має бути таким же чистим та витонченим, як і його страви [48].

Кухарський одяг має багатовікову історію. Його сучасний вигляд сформувався ще у XIX столітті та був стандартизований у Франції. Його основним завданням було забезпечення комфорту та захисту кухаря від гарячих поверхонь, пару та можливих забруднень.

Саме на початку XIX століття кухарський одяг почав набувати сучасних рис. Стандартизований тогочасний набір включав:

- **високий ковпак (*toque blanche*)** – він підкреслював авторитетність кухаря, а його висота визначала рівень майстерності;
- **двобортний кітель** – забезпечував додатковий захист від гарячих бризок та мав можливість застібання на обидві сторони;
- **штани вільного крою** – для зручності рухів під час тривалого робочого процесу;

– *фартух* – використовувався для захисту від плям і був важливою частиною уніформи.

У ХХ столітті кухарський одяг почав розвиватися під впливом технологічного прогресу та змін у ресторанній культурі. Поява нових матеріалів, зокрема тканин із додаванням поліестеру, дозволила створювати одяг, що не зминається, має вологовідштовхувальні властивості та довговічність [46].

Таким чином, розвиток кухарського одягу відображає не тільки практичні вимоги професії, а й вплив культури, моди та технологій. Сьогодні кухарська форма – це не лише зручний та безпечний одяг, а й важливий елемент іміджу кухаря та ресторану загалом [47].

Протягом історії кухарська уніформа змінювалася відповідно до технологічного прогресу. Зокрема, традиційні натуральні тканини поступилися місцем змішаним матеріалам, які мають підвищену зносостійкість, терморегуляційні властивості та захист від плям. Використання сучасних синтетичних волокон дозволило значно покращити властивості тканин, які застосовуються у кухарському одязі, роблячи їх легшими, міцнішими та простішими в догляді.

Важливими етапами його розвитку стали:

- впровадження термостійких тканин, що забезпечують захист від високих температур;
- використання гнучких, зносостійких матеріалів, які не втрачають вигляду після багаторазового прання;
- адаптація силуетів та конструкцій під потреби сучасних кухарів, включаючи додаткові кишені, регульовані елементи тощо;
- використання кольорових акцентів, логотипів та брендових елементів, що створюють єдиний стиль ресторану.

В останні десятиліття кухарський одяг почав трансформуватися під впливом модних тенденцій. Зміни торкнулися як крою, так і кольорової палітри. У деяких ресторанах з'явилися стильні чорні кітелі, які замінили традиційний білий одяг. Відбувається активна інтеграція елементів сучасного дизайну,

включаючи нестандартні силуети, декоративні елементи та логотипи ресторанів, що робить уніформу частиною бренду закладу.

Сучасний кухарський одяг також включає нові технологічні рішення:

- **вентильовані зони** – у деяких моделях кітелів передбачено вставки з сітчастих матеріалів для покращення циркуляції повітря;
- **антибактеріальні покриття** – сучасні тканини мають спеціальні просочення, що зменшують розмноження бактерій;
- **стійкість до високих температур** – спеціальні матеріали захищають кухарів від можливих опіків і підвищеної вологості.

1.3. Метод деконструкції в дизайні професійного одягу

Метод деконструкції є одним із ключових напрямів сучасного дизайну, що передбачає розгляд моди як динамічного процесу змін, де стандартні форми піддаються переосмисленню та трансформації. Деконструкція як стильовий прийом зародилася у другій половині XX століття та стала важливим етапом розвитку експериментальної моди. Вона виникла під впливом архітектурної теорії деконструктивізму, яка заперечувала традиційні канони побудови форм і структури. Метод деконструкції є одним із ключових напрямів сучасного дизайну, який розглядає моду як динамічний процес постійних змін.

Перші спроби застосування методу деконструкції у дизайні одягу пов'язані з японськими дизайнерами Yohji Yamamoto та Rei Kawakubo, які на початку 1980-х років запропонували нове бачення моди. Вони впроваджували асиметричні крої, відкриті шви, багат шарові текстури та нефункціональні елементи, що руйнували традиційне уявлення про елегантність та симетрію. Згодом цей метод почали використовувати і європейські модельєри, зокрема *Helmut Lang*, *Martin Margiela*, *Ann Demeulemeester* та *Dries Van Noten* [23]. Основними характеристиками деконструктивного підходу є:

- асиметрія та зміщення конструктивних ліній;
- використання нестандартних тканин і комбінацій матеріалів;

- залишення необроблених швів, виступаючих деталей, видимих елементів конструкції;

- трансформаційні елементи, які дозволяють змінювати форму виробу залежно від потреб користувача.

Основні принципи деконструкції у дизайні одягу:

- ***асиметрія та незавершеність форми*** – традиційний крій замінюється нестандартними рішеннями, що додають виробу динамічності;

- ***руйнування традиційних силуетів*** – уніфіковані пропорції змінюються через викривлення ліній, зміщення елементів та навмисну деформацію форми;

- ***відкриті шви та необроблені краї*** – один із ключових прийомів, що демонструє процес створення виробу, відкриваючи його внутрішню структуру;

- ***багат шаровість та комбінування різних матеріалів*** – створює ефект конструктивної складності та глибини;

- ***використання незвичних кріплень, ременів, застібок та регульованих елементів*** – додає виробам трансформаційності.

Однією з головних особливостей методу деконструкції є те, що він дозволяє дизайнерам експериментувати зі зміщенням центрів композиції. Наприклад, класична форма жакета може бути змінена завдяки зміщенню плечових швів або збільшенню однієї частини виробу. Деконструкція дає можливість демонструвати недосконалість як елемент стилю, що особливо яскраво проявляється у роботах бренду одягу *Maison Margiela* [32].

Використання деконструкції в професійному одязі:

Метод деконструкції поступово знаходить своє застосування не тільки у високій моді, але й у професійному одязі, включаючи спортивну екіпіровку, робочий одяг і, зокрема, кухарську форму. Деконструктивні підходи дозволяють покращити функціональність та комфорт професійного одягу за рахунок:

- ***використання трансформованих елементів*** – регульовані ремені, застібки, можливість зміни форми виробу;

- ***адаптації силуетів*** – заміна традиційних прямих ліній на більш складні та анатомічно вивірені рішення;

– **естетичного вдосконалення** – впровадження асиметрії, декоративних елементів та акцентів, які роблять професійний одяг більш сучасним.

Сучасні дизайнери активно використовують метод деконструкції для створення уніформ, що поєднують стиль та практичність. Наприклад, розробка кухарського одягу із асиметричними застібками та трансформаційними деталями може сприяти покращенню його ергономіки.[32]

Таким чином, метод деконструкції в дизайні є не лише художнім прийомом, але й важливим інструментом для створення функціонального, стильного та інноваційного професійного одягу.

1.4. Аналіз естетики деконструктивізму дизайнерських брендів *Helmut Lang* та *Ann Demeulemeester*

Helmut Lang і Ann Demeulemeester – це два знакові дизайнери, які значно вплинули на розвиток сучасної моди та стали одними з головних представників деконструктивного стилю. Їхні роботи характеризуються експериментальними конструктивними рішеннями, мінімалізмом, функціональністю та емоційною глибиною. Аналіз естетики цих дизайнерів дозволяє глибше зрозуміти, як можна застосувати принципи деконструкції у професійному одязі, зокрема в кухарській уніформі.

Естетика та дизайнерський підхід *Helmut Lang*. Helmut Lang став одним із перших дизайнерів, які зробили акцент на технологічних матеріалах і нових конструктивних рішеннях. Його стиль поєднує мінімалізм, індустріальну жорсткість та вплив військової форми. Основні риси його підходу включають:

- **використання неочевидних деталей** – металеві елементи, ремінці, застібки, що надають моделям функціональності;
- **грубі тканини та технологічні матеріали** – пластик, нейлон, прогумовані тканини, що додають сучасного вигляду;
- **чисті лінії та строгість крою** – прості, але ретельно продумані форми, що ідеально сідають по фігурі;

– **елементи уніформи** – Н. Lang часто надихався військовим та робочим одягом, адаптуючи їх у контексті високої моди;

– **нейтральна кольорова гама** – дизайнер переважно використовував чорний, білий, сірий, темно-синій кольори, що підкреслювали універсальність його моделей [2].

У роботах Helmut Lang також простежується прагнення до трансформації та модульності. Багато його моделей мали адаптивні елементи, що могли змінювати форму або функціональність. Такий підхід є актуальним і для професійного кухарського одягу, де важливо мати варіативність конструкцій, що можуть підлаштовуватися під різні робочі умови.

Естетика та дизайнерський почерк Ann Demeulemeester. Ann Demeulemeester є однією з найвпливовіших дизайнерів бельгійської модної школи «Антверпенська шістка». Її стиль можна описати як романтичний деконструктивізм із готичними та панківськими мотивами. Основні особливості її естетики включають:

– **багат шаровість** – дизайнер часто використовувала комбінування кількох шарів одягу, що створює ефект складності та глибини образу;

– **вільні силуети** – її моделі рідко мали жорсткі конструкції, надаючи перевагу розслабленим формам та драпіруванню;

– **асиметрія та незавершеність** – навмисна несиметричність та ефект незавершеності виробів додають їм художньої виразності;

– **гра з фактурами** – мікс легких і важких тканин (шовк у поєднанні з грубою вовною або шкірою) створює особливий контраст;

– **монохромність** – домінують темні відтінки (чорний, сірий, білий), що підкреслюють драматичний ефект.

Ann Demeulemeester часто створювала образи, що мали певну богемну естетику, нагадуючи про стиль рок-музикантів та художників. Її підхід до моделювання часто включав маніпуляції з класичними формами, які вона переосмислювала у більш вільному та анархічному ключі. Це можна адаптувати

до дизайну професійного одягу, особливо якщо йдеться про створення більш індивідуалізованого, стильного кухарського екіпірування.[4]

Спільні риси в роботах Helmut Lang і Ann Demeulemeester. Попри відмінності у підходах, ці два дизайнери мають спільні риси, які можна використати в концепції кухарського одягу:

- **функціональність як частина стилю** – Н. Lang і А. Demeulemeester не створювали суто декоративний одяг, їхні вироби завжди мали практичні особливості;

- **деконструкція як основа концепції** – використання асиметрії, зміщених конструкцій, необроблених країв;

- **увага до матеріалів** – текстури, тканини та їх поєднання були важливими елементами дизайну;

- **позачасовість дизайну** – обидва модельєри працювали над створенням речей, що не підкоряються модним трендам, а залишаються актуальними багато років.

Застосування естетики Helmut Lang і Ann Demeulemeester у дизайні кухарського одягу. Естетика цих дизайнерів може бути застосована у розробці кухарського одягу наступним чином:

- **використання трансформаційних елементів** – кітелі з регульованими деталями, які можна адаптувати під робочий процес;

- **асиметричний крій** – нові конструктивні рішення, що додають образу сучасності;

- **багат шаровість** – розширення функціональності одягу через комбіновані елементи;

- **застосування преміальних технологічних матеріалів** – тканини з водовідштовхувальними, антибактеріальними властивостями;

- **мінімалістичний стиль із функціональними деталями** – кухарський одяг може виглядати не тільки практично, а й стильно, підкреслюючи імідж професіонала.

Таким чином, аналіз естетики дизайн-діяльності брендів модного одягу *Helmut Lang* і *Ann Demeulemeester* дозволяє зробити висновок, що їхні дизайнерські рішення можуть бути адаптовані до професійного одягу. Це сприятиме створенню унікальної колекції кухарського екіпірування, яке поєднуватиме естетику, функціональність та інноваційні конструктивні рішення [14].

Helmut Lang та Ann Demeulemeester є одними з найвпливовіших дизайнерів, що працюють у напрямі деконструкції. Їхні колекції відзначаються мінімалізмом, строгими формами, використанням нестандартних матеріалів та андрогінністю.

Helmut Lang зосереджувався на функціональності, впроваджуючи у свої роботи елементи військового стилю, спортивних матеріалів та технологічних тканин. Його підхід до моди відзначався використанням ремінців, застібок, неочікуваних силуетів та конструктивних нововведень.

Ann Demeulemeester, у свою чергу, акцентувала увагу на багат шаровості, драматичних силуетах і грі фактур. Її стиль включає розширені пропорції, використання ремінів, нерівних зрізів та нестандартного крою, що дозволяє створювати образи з елементами готики та панку [15].

1.5. Вплив деконструкції на концепцію кухарського одягу

Метод деконструкції є одним із ключових підходів у сучасному дизайні, що дозволяє по-новому інтерпретувати традиційні форми та конструкції одягу [33]. Його застосування у сфері професійного одягу, зокрема кухарського екіпірування, відкриває нові можливості для створення функціонального, стильного та інноваційного робочого одягу [19].

Застосування методів деконструкції у кухарському одязі дозволяє зробити його не лише стильним, а й більш зручним у використанні. Деконструктивні рішення можуть підвищити рівень комфорту кухарів, зменшити втому під час

роботи та додати естетичної складової у сфері гастрономії. Деякі конкретні приклади застосування:

- *кітелі зі змінною довжиною рукавів* – за допомогою регульованих застібок рукави можна вкорочувати або подовжувати залежно від температури в приміщенні;

- *фартухи з трансформаційними елементами* – багатофункціональні кишені, зйомні секції для різних завдань;

- *штани з інтегрованими розрізами для покращеної вентиляції* – можуть містити приховані вентиляційні вставки або сітчасті панелі;

- *асиметричні застібки та регульовані коміри* – дозволяють змінювати форму та адаптувати одяг до різних умов роботи.

Основні принципи впливу деконструкції на кухарський одяг:

1. *Розрив із традиційними конструкціями*

- замість класичного двобортного кітеля можуть використовуватися асиметричні форми, що додають оригінальності та сучасного вигляду;

- використання нестандартного розташування кишень, застібок та декоративних елементів;

- деконструкція дозволяє руйнувати усталені канони, роблячи кухарський одяг більш індивідуалізованим та відповідним до стилю ресторану.

2. *Асиметрія та трансформаційні елементи*

- деконструкція часто використовує асиметричні лінії, що можуть бути застосовані у кухарському екіпіруванні для створення унікальних форм;

- використання змінних елементів, таких як зйомні кишені, модульні застібки, які адаптують одяг до різних умов роботи;

- вільні силуети та незвичні лінії додають комфорту та свободи рухів кухарям під час роботи.

3. *Інноваційні матеріали та фактури*

- поєднання різних текстур та матеріалів дозволяє створити багатопланові моделі, що є не лише естетично привабливими, а й функціональними;

- використання сучасних тканин із терморегулюючими, водовідштовхувальними, антимікробними властивостями;

- додавання нетрадиційних матеріалів, таких як прогумовані або сітчасті вставки, що забезпечують додаткову вентиляцію.

4. **Функціональність як частина концепції**

- замість звичайних застібок можуть використовуватися ремені, кнопки, магнітні елементи, що додають гнучкості та зручності у використанні;

- впровадження регульованих елементів, що дають змогу адаптувати одяг до потреб конкретного користувача;

- важливим аспектом є ергономічність, тому деконструктивні рішення мають не лише естетичну, а й практичну функцію.

5. **Мінімалізм та експериментальні деталі**

- використання нестандартних швів, відкритих країв, необроблених поверхонь надає одягу унікального вигляду;

- деконструкція дозволяє створювати нові форми без зайвих деталей, що відповідає принципу мінімалізму;

- монохромні кольорові рішення та нестандартні довжини також можуть використовуватися у кухарському одязі для створення сучасного вигляду.

Деконструкція як метод у дизайні професійного одягу не тільки підвищує комфорт, а й **створює унікальний стиль**, що може стати частиною фірмового стилю ресторану:

- **індивідуалізація образу кухаря** – використання деконструктивних рішень дозволяє персоналу виділятися, підкреслюючи їхній професіоналізм;

- **відповідність концепції ресторану** – сучасний кухарський одяг може бути частиною бренду, що підсилює візуальну концепцію закладу;

- **збільшення впізнаваності** – унікальний підхід до уніформи допомагає закладу виділитися серед конкурентів.

Таким чином, вплив деконструкції на концепцію кухарського одягу є багатограним. Вона дозволяє зробити професійний одяг не лише

функціональним та комфортним, а й естетично привабливим, створюючи гармонійне поєднання модної актуальності, технологічності та практичності.

Впровадження методів деконструкції в професійний кухарський одяг дозволяє поєднати концептуальний дизайн із функціональністю. Це дає змогу створювати уніформу, яка не тільки відповідає вимогам комфорту та безпеки, а й відображає індивідуальність носія [12].

Відповідно, авторська колекція кухарського одягу, створена на основі адаптації засобів деконструкції, демонструватиме нові можливості уніформи, що поєднує класичні елементи з авангардними рішеннями. Використання методів деконструкції сприяє оновленню традиційного костюма, роблячи його сучасним, стильним і виразним [10].

Висновки до розділу 1

Проведений аналіз підтвердив, що застосування методу деконструкції у дизайні кухарського одягу є перспективним напрямом, який поєднує функціональність, естетику та сучасні технологічні рішення. Вивчення історії розвитку професійного одягу показало, що він постійно змінювався відповідно до технологічного прогресу та вимог ресторанного бізнесу.

Важливим аспектом є те, що кухарський одяг вже давно перестав бути виключно робочою уніформою, а став частиною бренду ресторану та його стилістичного позиціонування. Відповідно, сучасний дизайн кухарського екіпірування повинен враховувати не лише зручність та ергономіку, але й естетичні аспекти, що формують загальний імідж закладу.

Деконструкція як метод у моді довела свою ефективність у створенні нових силуетів та концептуальних рішень. Аналіз творчості *Helmut Lang* та *Ann Demeulemeester* показав, що їхній підхід до конструктивної трансформації, використання мінімалістичних форм, асиметрії, багатошаровості та поєднання

різних фактур може бути застосований у професійному одязі, роблячи його сучасним і стильним.

Ключові аспекти, що підтверджують доцільність використання деконструкції у дизайні кухарського одягу:

- **естетична виразність** – асиметрія, нестандартні крої, відкриті шви та трансформаційні деталі дозволяють створити унікальний вигляд;

- **функціональність та ергономічність** – адаптація конструкцій під потреби кухарів, впровадження технологічних матеріалів та систем вентиляції;

- **практичність** – використання матеріалів із захисними властивостями (вогнестійкість, антибактеріальне покриття, водовідштовхувальні тканини);

- **індивідуальність та брендування** – можливість розробки авторських моделей для конкретних закладів, що підкреслюють концепцію ресторану.

Важливо зазначити, що поєднання методів деконструкції та професійного одягу дозволяє не тільки оновити візуальну складову, але й підвищити рівень комфорту та адаптивності виробів. Це відкриває нові можливості для майбутніх досліджень у сфері розробки спеціалізованого одягу та його інтеграції у сучасні модні тенденції.

Таким чином, проведене дослідження демонструє, що використання деконструктивного методу у дизайні кухарського одягу є не лише творчим експериментом, а й важливим етапом у розвитку професійного екіпірування. Воно дозволяє створювати більш інноваційні, зручні та естетично привабливі рішення, що можуть стати новим стандартом у сфері ресторанного бізнесу.

РОЗДІЛ 2

ПРОЄКТНО-КОМПОЗИЦІЙНИЙ

2.1. Визначення основних вимог до концепції колекції кухарського одягу

Розробка кухарського одягу є багатограним процесом, що потребує ретельного аналізу функціональних характеристик, ергономічних вимог, безпеки та естетичних факторів. Уніформа кухаря має відповідати сучасним технологічним стандартам, забезпечуючи комфорт, практичність та індивідуальний стиль. Це особливо важливо у сучасних ресторанних закладах, де відкриті кухні стають частиною загального дизайну простору, а зовнішній вигляд персоналу впливає на загальне сприйняття бренду [34].

Під час створення колекції враховується широкий спектр вимог, що визначають якість та зручність використання одягу. Професійний кухарський одяг має бути не лише естетично привабливим, а й відповідати специфіці роботи, зменшуючи ризик травмування, підвищуючи продуктивність і забезпечуючи довговічність матеріалів [27].

Функціональні вимоги до кухарського одягу. Однією з ключових характеристик професійного одягу є функціональність. Оскільки робота кухаря пов'язана з інтенсивними рухами, підвищеною температурою, взаємодією з гарячими поверхнями та рідинами, одяг має забезпечувати зручність у використанні, не створювати дискомфорту під час руху та відповідати санітарно-гігієнічним вимогам.

Конструкція одягу має бути розроблена таким чином, щоб кухар міг без обмежень виконувати робочі завдання [28]. Це означає, що одяг повинен мати достатню свободу в області плечей, спини, ліктів та колін, дозволяючи безперешкодно рухатися. Важливо враховувати анатомічний крій, який підлаштовується під фігуру користувача і не створює незручностей при довготривалому носінні.

Додатковим елементом функціональності є наявність регульованих деталей, що дозволяють адаптувати одяг під індивідуальні потреби [36]. Наприклад, манжети з регульованою шириною, поясні ремені та еластичні вставки сприяють покращенню посадки. Важливо передбачити достатню кількість кишень для зберігання необхідних інструментів, таких як кухонний термометр, записник або ручка.

Матеріали та довговічність. Матеріали відіграють важливу роль у створенні якісного професійного одягу [17]. Оскільки кухня – це середовище з високими температурами, парами, жиром та вологою, тканини повинні бути стійкими до зношування, не вигоряти при частому пранні та зберігати форму протягом тривалого часу.

Для кухарського одягу зазвичай використовують сумішеві тканини з високим вмістом натуральних волокон, таких як бавовна, що забезпечує комфорт і повітропроникність, а також синтетичних домішок (поліестер, еластан), які підвищують зносостійкість та еластичність. Використання сучасних мембранних матеріалів дозволяє забезпечити терморегуляцію, що є надзвичайно важливим для збереження комфорту під час довгих змін.

Додатковими характеристиками якісного матеріалу є його водовідштовхувальні та антиплямові властивості [39]. Жиростійкі просочення, антибактеріальна обробка та стійкість до вологи роблять одяг більш практичним та довговічним, що дозволяє уникнути зайвих витрат на його заміну [47].

Безпека та санітарно-гігієнічні вимоги. Кухня є середовищем підвищеної небезпеки, тому кухарський одяг повинен забезпечувати максимальний рівень безпеки. Це стосується не лише захисту від бризок гарячої олії чи пари, а й загальної конструкції виробу, яка не повинна містити зайвих деталей, що можуть зачепитися за кухонне обладнання.

Для забезпечення безпеки використовуються вогнетривкі тканини, що не піддаються швидкому загорянню, а також конструктивні рішення, що мінімізують ризик потрапляння одягу в робочі механізми. Важливим аспектом є

відсутність відкритих гудзиків та зав'язок, що можуть стати причиною забруднення їжі або потрапити у відкритий вогонь.

Санітарно-гігієнічні вимоги передбачають легкість догляду за одягом, можливість багаторазового прання при високих температурах та використання гіпоалергенних матеріалів. Оскільки кухарський одяг має прямий контакт із продуктами харчування, важливо, щоб тканини не накопичували бактерії та запахи, а також не втрачали своїх властивостей після частого чищення.

Естетичні аспекти та стильове рішення. Кухарський одяг є частиною іміджу ресторану, тому його естетика має велике значення. Колекція має бути не лише функціональною, а й візуально привабливою [41]. Дизайн сучасного кухарського одягу поєднує класичні силуети з новими конструктивними рішеннями, що дозволяють створювати стильний і водночас практичний образ.

Елементи деконструкції додають унікальності та сучасності, використання асиметричних ліній, зміщених застібок та незвичних комбінацій тканин створює ефект багатошаровості. Колірна гама залишається класичною – білий, чорний, сірий із можливими акцентними кольоровими вставками, що підкреслюють концепцію закладу.

Кастомізація відіграє важливу роль у персоналізації одягу, надаючи можливість адаптувати форму під стиль ресторану або особисті вподобання кухаря. Додавання логотипів, персоналізованих нашивок та брендованої фурнітури робить одяг частиною візуальної айдентики ресторану.

2.2. Визначення цільової аудиторії та її стилістичних уподобань

Під час створення будь-якої колекції одягу важливим є чітке розуміння цільової аудиторії, її потреб, стилістичних уподобань та очікувань від функціональності виробів. Колекція кухарського одягу орієнтована на професійних кухарів, які працюють у динамічному середовищі сучасних ресторанів, кулінарних шоу та гастрономічних заходів. Вона призначена для тих,

хто не лише потребує зручного та функціонального одягу, а й прагне підкреслити свій професіоналізм через стильний вигляд.

Колекція поєднує практичні рішення та сучасний дизайн, що дозволяє використовувати її як у повсякденній роботі, так і в умовах публічних виступів або презентаційних заходів [29]. Вона розроблена для кухарів, які сприймають свою професію не лише як ремесло, а й як частину сучасної культури, де імідж має важливе значення.

Основні групи цільової аудиторії. Залежно від специфіки роботи та стилістичних уподобань, можна виділити кілька основних груп цільової аудиторії:

1. **Шеф-кухарі та су-шефи.** Висококваліфіковані фахівці, які не лише керують процесами на кухні, а й є обличчям ресторану. Їхній одяг повинен відповідати високим стандартам якості та підкреслювати їхній статус. Вони надають перевагу класичним моделям із сучасними деталями, а також можливості кастомізації (іменні нашивки, логотипи, спеціальні акцентні деталі).

2. **Кухарі та молодші кухарі.** Працівники, які безпосередньо займаються приготуванням їжі в ресторанах, кафе, кейтерингових компаніях. Для них важливі комфорт, ергономічність і довговічність одягу. Вони потребують універсальних моделей, які легко адаптуються до робочого середовища.

3. **Кондитери та пекарі.** Фахівці, які працюють з випічкою та кондитерськими виробами, зазвичай потребують легшого, але все ж захисного одягу. Їхня уніформа часто включає додаткові фартухи та рукавиці, які забезпечують додатковий рівень безпеки та зручності.

4. **Фахівці кейтерингу та гастрономічних шоу.** Працівники, які часто взаємодіють із клієнтами на відкритих заходах або виступають у кулінарних шоу. Їм потрібен стильний і естетично привабливий одяг, який добре виглядає на публіці, але водночас залишається комфортним для виконання професійних обов'язків.

5. Студенти кулінарних шкіл. Молоді фахівці, які тільки починають кар'єру у світі гастрономії. Вони є відкритими до модних експериментів та сучасних рішень у сфері професійного одягу, тому колекція має містити елементи, що відповідають їхнім уявленням про стиль та інноваційність.

Стилістичні уподобання цільової аудиторії. Кухарський одяг поступово трансформується, стаючи частиною загального візуального стилю ресторанного бізнесу [30]. Сучасні кухарі прагнуть, щоб їхній одяг був не лише комфортним і захисним, а й відображав їхню індивідуальність та професіоналізм. Це стає максимально можливим через впровадження таких засобі проєктування кухарського одягу з елементами деконструкції:

- **поєднання класичних і сучасних форм.** Основу колекції складають традиційні кухарські силуети, які адаптовані до сучасних модних тенденцій. Це дозволяє зберегти професійний вигляд, але водночас зробити його більш динамічним і стильним;

- **асиметричний крій і нестандартні конструктивні рішення.** Використання зміщених застібок, багатошарових елементів, декоративних ременів і відкритих швів додає динамічності та сучасності;

- **монохромність із акцентами.** Основні кольори колекції – чорний, білий, сірий, які гармонійно поєднуються між собою. Додатково можливі контрастні акцентні вставки (наприклад, темно-зелений, темно-синій, бордовий), що додають уніформі індивідуальності.

- **використання інноваційних матеріалів.** Сучасні тканини, що мають покращені властивості терморегуляції, водовідштовхування та антимікробного захисту, забезпечують комфорт і безпеку протягом усього робочого дня.

2.3. Відповідність сучасним тенденціям

Колекція кухарського одягу враховує загальні тенденції в професійному та fashion-дизайні. Деконструкція як ключова концепція дає змогу створювати трансформовані моделі, що дозволяють змінювати функціональність виробу залежно від умов роботи [38]:

1. ***трансформаційний підхід.*** Використання змінних деталей, які можна регулювати чи адаптувати під певні потреби. Наприклад, зйомні рукави, кишені-трансформери або додаткові ремені для фіксації фартуха;
2. ***мінімалістичний дизайн.*** Відмова від зайвих декоративних елементів на користь чистих ліній, лаконічних форм і функціональних деталей;
3. ***поєднання вуличного стилю з професійним одягом.*** Вплив streetwear-естетики проявляється у використанні широких силуетів, регульованих елементів і змішаних текстур, що роблять колекцію сучасною та універсальною;
4. ***гендерно-нейтральний підхід.*** Моделі розроблені так, щоб відповідати різним типам фігур і підходити як чоловікам, так і жінкам.

Визначення цільової аудиторії та її стилістичних уподобань є важливим етапом у розробці колекції кухарського одягу. Сучасні кухарі прагнуть виглядати не лише професійно, а й стильно, тому їхній одяг повинен поєднувати комфорт, безпеку та естетику. Колекція орієнтована на широкий спектр користувачів – від студентів кулінарних шкіл до шеф-кухарів преміум-рівня, що дозволяє адаптувати її під різні потреби.

Завдяки використанню сучасних матеріалів, деконструктивних рішень та універсальних конструкцій, кухарський одяг стає не лише робочим інструментом, а й частиною професійного іміджу. Цей підхід дозволяє поєднати функціональність і стиль, створюючи новий погляд на професійну уніформу в ресторанній індустрії.

2.4. Функціональне призначення та стильове спрямування колекції

Функціональність кухарського одягу є одним із ключових аспектів його розробки, адже робота кухаря передбачає інтенсивні фізичні навантаження, високі температури та необхідність швидкого виконання завдань [31]. Колекція кухарського одягу створюється з урахуванням сучасних вимог до ергономіки, безпеки та естетики. Вона має відповідати професійним стандартам, забезпечуючи максимальний комфорт і ефективність у робочому процесі.

Кожен елемент одягу розроблений так, щоб він не сковував рухів, не створював дискомфорту навіть при тривалому носінні та водночас залишався привабливим. Колекція поєднує класичні форми з сучасними дизайнерськими рішеннями, дозволяючи створити уніформу, що гармонійно вписується в образ ресторану, але при цьому залишається функціональною та практичною.

Функціональні характеристики та практичність. Кухарський одяг повинен відповідати декільком основним критеріям:

- **забезпечення свободи рухів.** Оскільки кухарі виконують роботу, що вимагає точності та швидкості, одяг не повинен обмежувати рухливість. Ергономічний крій та використання спеціальних вставок дозволяють досягти цього ефекту;

- **оптимальна терморегуляція.** Робота на кухні часто відбувається у приміщеннях із високими температурами. Вентиляційні панелі та спеціальні повітропроникні тканини сприяють циркуляції повітря, запобігаючи перегріванню.

- **стійкість до зношування.** Одяг кухаря регулярно піддається пранню, контакту з жирами, водою та агресивними мийними засобами. Тканини повинні бути зносостійкими, зберігати форму та колір навіть після багаторазового прання;

- **водовідштовхувальні та антиплямові властивості.** Використання спеціального просочення забезпечує захист від вологи, жиру та інших

забруднень, що зменшує необхідність частого прання та продовжує термін служби одягу;

– **захист від термічного впливу.** Деякі частини одягу можуть бути виготовлені з термостійких матеріалів, які захищають від опіків і перегріву.

Функціональний підхід до створення одягу також передбачає наявність зручних елементів, таких як багатофункціональні кишені, знімні фартухи, регульовані рукави, застібки-блискавки та ремені, які дозволяють адаптувати форму до індивідуальних потреб користувачів.

Матеріали та технологічні особливості. Для створення кухарського одягу використовуються сучасні інноваційні матеріали, що поєднують натуральні та синтетичні волокна. Це забезпечує баланс між комфортом, довговічністю та легкістю догляду.

Основні матеріали, що використовуються у колекції:

– **бавовна з додаванням синтетичних волокон.** Забезпечує повітропроникність та комфорт при носінні, а також довговічність та стійкість до зношування;

– **мембранні тканини.** Використовуються для зон із підвищеним тепловиділенням, сприяють випаровуванню вологи, дозволяючи тілу залишатися сухим;

– **антибактеріальні тканини.** Запобігають розмноженню мікроорганізмів, що особливо важливо в умовах кухонного середовища;

– **вогнестійкі матеріали.** Деякі моделі можуть містити елементи із термостійких тканин для додаткового захисту кухарів.

Сучасні технології обробки тканин дозволяють створювати вироби з антиплямовими та гідрофобними властивостями, що значно полегшує догляд за одягом. Тканини мають високу щільність плетіння, що запобігає швидкому зносу та втраті форми.

Стильове спрямування колекції. Кухарський одяг традиційно асоціюється з білими кітелями та чорними брюками, однак сучасний дизайн передбачає експерименти з формами, кольорами та стилістичними

рішеннями [37]. Колекція орієнтована на поєднання функціональності та модних тенденцій, що дозволяє зробити кухарську форму частиною загального стилю ресторану. Основні стильові риси колекції:

- **багатошаровість**. Використання декількох шарів тканини забезпечує не лише захист, а й додає візуальної глибини та сучасного вигляду;

- **нестандартні силуети**. Поєднання класичних форм із новими конструктивними рішеннями дозволяє створити уніформу, що відображає сучасний стиль;

- **асиметричний крій**. Використання зміщених ліній, незвичних комбінацій застібок та елементів робить одяг більш динамічним і сучасним;

- **кольорова палітра**. Основний акцент робиться на нейтральних кольорах – білому, чорному, сірому, а також темно-зелених або синіх відтінках. Для індивідуалізації моделей можливе додавання кольорових акцентів.

Колекція також передбачає можливість кастомізації: використання логотипів, персоналізованих елементів, вибір матеріалів та фурнітури. Це дозволяє адаптувати одяг під корпоративний стиль закладу, створюючи впізнаваний образ.

Універсальність та адаптивність. Кожен елемент колекції розроблений таким чином, щоб відповідати потребам різних користувачів [13]. Вироби мають регульовані елементи, що дозволяють змінювати посадку, ширину рукавів або довжину фартуха. Це робить одяг придатним для різних типів фігур та дозволяє налаштовувати форму під індивідуальні особливості.

Окрім традиційного кухарського одягу, колекція містить експериментальні моделі, що поєднують сучасні тенденції вуличної моди та професійного стилю. Використання трансформованих деталей дозволяє змінювати вигляд одягу залежно від ситуації, що робить колекцію ще більш адаптивною.

2.5. Інтерпретація дизайнерських референсів у формуванні образу колекції

Концепція колекції натхненна естетикою дизайнерських брендів *Helmut Lang* та *Ann Demeulemeester*, які є культовими постатями в авангардній моді та активно використовували методи **деконструкції** у своїх роботах. Їхній стиль відзначається мінімалізмом, архітектурним кроєм, незвичним використанням текстур та формотворенням, що виходить за межі традиційного уявлення про одяг.

Перенесення цих ідей у сферу професійного кухарського одягу дозволяє по-новому поглянути на уніформу, зробивши її не лише практичною, але й візуально експресивною. Використання асиметричних ліній, багат шарових елементів та нестандартних рішень додає формі індивідуальності та дозволяє виразити творче начало професійних кухарів, які працюють у сфері високої гастрономії.

Вплив естетики *Helmut Lang* на дизайн колекції. *Helmut Lang* відомий своїм інноваційним підходом до моди, де домінує строгість форм, використання **мінімалістичного дизайну, конструктивної геометрії та урбаністичної естетики**. Його роботи часто містять:

- чіткі архітектурні лінії та акцент на геометричних формах;
- асиметрію як ключовий елемент дизайну;
- використання зміщених швів та незвичних розташувань застібок;
- поєднання міцних і легких матеріалів для створення контрастів у фактурі;
- функціональний мінімалізм – мінімум деталей, які мають суто конструктивне значення

У кухарській уніформі ці принципи були переосмислені через використання **лаконічних силуетів**, геометричного крою, що забезпечує свободу рухів, та регульованих конструкцій [16]. У дизайні колекції застосовано принципи, що характерні для стилю бренду одягу *Helmut Lang*, але адаптовані до

професійного середовища. Наприклад, кітелі отримали *асиметричні коміри*, нестандартні застібки та комбіновані фактури тканин.

Вплив естетики Ann Demeulemeester на концепцію колекції. Ann Demeulemeester – одна з ключових постатей Антверпенської шістки, яка привнесла **поетичний підхід до деконструкції** та зробила її головним виразним засобом у своїх колекціях. Її стиль характеризується:

- монохромністю та темною палітрою;
- багат шаровістю та подовженими силуетами;
- використанням ременів, зав'язок і драпірувань;
- зміщеними пропорціями та експериментальним підходом до конструкції.

У кухарському одязі ці особливості були переосмислені через введення ***нестандартних конструктивних рішень, відкритих швів, багатофункціональних ремінців та елементів драпірування***. Форма отримала ***динаміку та варіативність***, що дозволяє змінювати її силует відповідно до потреб користувача.

Деконструктивний підхід у створенні колекції. Деконструкція як метод дозволяє трансформувати традиційний вигляд кухарської уніформи та наділити її новими функціональними можливостями [42]. Основні прийоми, використані в колекції:

- розташування застібок у нестандартних місцях, що дозволяє створювати різні варіанти застібання, змінюючи силует виробу;
- незавершені шви та відкриті краї як стилістичний прийом;
- багат шаровість через використання внутрішніх панелей, що додають глибини формі;
- комбінування матових і глянцевиx тканин, що створює контраст у текстурі та додає візуальної складності;
- використання ременів і зав'язок, які виконують як декоративну, так і функціональну роль.

Цей підхід дозволяє створити *універсальні моделі, які можна адаптувати відповідно до потреб користувача*, змінюючи спосіб носіння або трансформуючи окремі деталі.

Поєднання класичних матеріалів з інноваційними. Одним із важливих аспектів концепції колекції є взаємодія традиційних тканин із технологічними матеріалами, що дозволяє покращити функціональність кухарського одягу. У колекції використані:

- бавовняні тканини з антибактеріальним покриттям, що зберігають комфорт при носінні;
- мембранні матеріали, які забезпечують повітропроникність та терморегуляцію;
- синтетичні еластичні тканини, що додають гнучкості та сприяють свободі рухів;
- водовідштовхувальні покриття, що захищають від вологи та плям.

Комбінація різних матеріалів дозволяє створити *баланс між естетикою та практичністю*, зберігаючи унікальність кожної моделі.

Трансформовані елементи та регульовані конструкції. Важливою складовою концепції є можливість змінювати форму одягу відповідно до умов використання [43]. Це реалізується через такі рішення:

- зйомні панелі, що дозволяють змінювати силует і адаптувати одяг до різних температурних умов;
- регульовані застібки, що дають змогу змінювати ширину рукавів і посадку виробу;
- функціональні ремені, що виконують декоративну роль і можуть використовуватись для закріплення фартуха або змінювання об'єму моделі.

Інтерпретація дизайнерських референсів брендів модного одягу *Helmut Lang* та *Ann Demeulemeester* дозволила створити концептуальний, сучасний та функціональний кухарський одяг, що відповідає потребам професіоналів у сфері гастрономії. Запозичення елементів високої моди в професійному сегменті дало

змогу створити уніформу, яка поєднує **функціональність, технологічність та естетику**.

Використання асиметрії, багатошаровості, відкритих швів та нестандартних конструкцій додає кухарському одягу індивідуальності та підкреслює творчий підхід до створення форми [44]. Поєднання класичних матеріалів із новими технологічними тканинами забезпечує довговічність і комфорт, роблячи колекцію актуальною для сучасної ресторанної індустрії.

Завдяки цьому підходу кухарський одяг виходить за межі стандартного уявлення про професійну уніформу, перетворюючись на стильний, функціональний та інноваційний елемент сучасної гастрономічної культури.

2.6. Вибір методології розробки моделей колекції

Процес створення кухарського одягу потребує комплексного підходу, що охоплює дослідження сучасних тенденцій, аналіз потреб цільової аудиторії, вибір матеріалів, розробку технічних креслень та створення прототипів. Головною метою методології є забезпечення відповідності моделей функціональним, естетичним і технологічним вимогам, що висувуються до сучасного кухарського одягу.

Розробка моделей включає кілька послідовних етапів, кожен із яких спрямований на поступове вдосконалення конструкції, підвищення її зручності та адаптацію до умов професійної діяльності [6].

Етап 1. Дослідження сучасних аналогів та аналіз потреб користувачів

Перед початком розробки колекції необхідно провести **аналітичний етап**, що включає вивчення актуальних моделей кухарського одягу, тенденцій у сфері професійної уніформи та запитів потенційних користувачів.

На цьому етапі аналізуються такі аспекти:

- основні конструктивні рішення в сучасному кухарському одязі;
- використання технологічних тканин та методів обробки;

- функціональні потреби кухарів залежно від типу закладу (ресторан, кейтеринг, гастрономічне шоу);
- вимоги ергономіки та комфорту під час активної роботи;
- аналіз слабких сторін існуючих моделей, які потребують покращення.

Методи дослідження включають *опитування професійних кухарів*, вивчення відгуків користувачів, аналіз ринку та візуальні дослідження колекцій провідних виробників.

Етап 2. Розробка фор-ескізів та визначення концепції колекції

Після збору інформації розпочинається етап створення фор-ескізів, які є попередніми начерками силуетів та форм майбутніх моделей. Фор-ескізи дозволяють сформувавши загальну концепцію колекції, визначити ключові стильові та конструктивні особливості:

- співвідношення об'ємів, довжини та пропорцій моделей;
- варіанти комбінації матеріалів та текстур;
- асиметричні деталі, багатошарові елементи, зміщені лінії крою;
- розташування застібок, кишень, функціональних вставок.

На цьому етапі визначається загальна стилістика колекції, що базується на принципах деконструкції та мінімалізму.

Етап 3. Деталізація конструктивних рішень та розробка технічних креслень

Після затвердження фор-ескізів розпочинається розробка конструктивних креслень, що дозволяють деталізувати кожну модель і перевести її з художньої ідеї у виробничий формат. Основні завдання цього етапу:

- опрацювання деталей крою та технічних особливостей моделі;
- визначення точних розмірних характеристик та ліній посадки;
- розробка лекал для майбутнього пошиття;
- вибір методів обробки швів, з'єднання деталей та технологічних елементів.

Також на цьому етапі відбувається підбір основних і додаткових матеріалів [8]. Важливо враховувати поєднання тканин із різними властивостями – натуральних і синтетичних, матових і глянцеви, жорстких і еластичних.

Етап 4. Виготовлення перших тестових зразків та їх корекція

Створення прототипів є одним із найважливіших етапів методології, оскільки саме на цій стадії можна оцінити реальні характеристики моделей і визначити необхідні зміни.

На цьому етапі:

- виготовляються тестові зразки моделей у пробному варіанті;
- перевіряється комфорт та ергономіка під час руху;
- оцінюється зручність застібок, регулювальних елементів та кишень;
- тестується взаємодія тканин із вологістю, температурними перепадами та механічними впливами [9].

Отримані результати тестування дозволяють внести корективи у посадку моделей, змінити пропорції або замінити окремі конструктивні елементи на більш зручні.

Етап 5. Остаточна доопрацювання та виробництво колекції

Після тестування перших зразків та внесення необхідних правок моделі проходять фінальне доопрацювання. На цьому етапі відбувається:

- остаточна корекція лекал із врахуванням зауважень тестувальників;
- підбір матеріалів для виробництва, перевірка їхньої відповідності стандартам якості;
- завершальне тестування на практичному використанні.

Якщо всі аспекти відповідають технічним і естетичним вимогам, колекція переходить до етапу серійного виробництва.

Особливості методології для створення кухарського одягу в стилі деконструкції. Оскільки основна концепція колекції заснована на деконструктивному підході, методологія розробки включає додаткові елементи:

- експериментальний підхід до посадки та регулювання об'єму моделей;

- тестування взаємодії різних фактур матеріалів та зміщених конструктивних ліній;
- адаптацію дизайнерських ідей високої моди до професійного середовища.

Це дозволяє створити унікальний образ кухарського одягу, який поєднує функціональність та естетику, забезпечуючи кухарям комфорт під час роботи та стильний вигляд у професійному середовищі.

Методологія розробки моделей кухарського одягу складається з кількох взаємопов'язаних етапів, які дозволяють створити збалансовану та практичну колекцію [7]. Починаючи з аналізу сучасного ринку та потреб користувачів, проходячи через етапи художньої розробки, технічного креслення та виготовлення зразків, колекція поступово вдосконалюється, щоб відповідати всім необхідним вимогам.

Окремим важливим аспектом є використання інноваційних тканин і методів обробки, що дозволяє забезпечити довговічність та комфорт в процесі експлуатації. Тестування на практиці дає змогу коригувати конструкцію та впроваджувати *адаптивні рішення*, які підвищують якість та функціональність виробів. Таким чином, використання структурованої методології дозволяє створити стильний, зручний і технологічний кухарський одяг, що відповідає вимогам сучасної гастрономічної індустрії.

2.7. Композиційне рішення та формоутворення моделей колекції

Розробка композиційного рішення кухарського одягу в рамках цієї колекції ґрунтується на балансі між функціональністю, ергономічністю та сучасними дизайнерськими тенденціями. Формоутворення кожної моделі має відповідати професійним вимогам кухарського середовища, забезпечуючи зручність, адаптивність та стиль.

Форма кухарського одягу має бути максимально ергономічною, але водночас відображати індивідуальність власника. У цій колекції основними композиційними принципами стали:

Поєднання класичних та експериментальних форм – збереження традиційних елементів кухарської уніформи, інтегрованих у нові, нестандартні рішення;

- **багат шаровість** – створення глибини силуету за рахунок взаємодії різних рівнів тканин та конструктивних елементів;
- **асиметрія** – використання зміщених конструктивних ліній, які додають динаміки та підкреслюють сучасний вигляд форми;
- **відкриті шви та необроблені краї** – як дизайнерський елемент, що підкреслює ідею деконструкції.;
- **гра з пропорціями** – використання нестандартних співвідношень довжини, ширини та об'єму моделей для створення ефекту унікальності.

Композиційне рішення колекції також враховує можливість **модульності** та **трансформації** моделей, що дозволяє змінювати функціональність одягу залежно від потреб користувача.

Формоутворення та конструктивні особливості моделей. Колекція включає моделі з різними типами крою – від вільного силуету до приталених варіантів, що дозволяє адаптувати форму під особливості фігури та стилістичні вподобання. Основні конструктивні елементи, які формують силует моделей:

- **прямий вільний крій**, що забезпечує зручність та простір для руху, особливо під час роботи у високотемпературному середовищі;
- **анатомічний крій**, який повторює природні лінії тіла, створюючи більш облягаючий, але водночас комфортний варіант посадки;
- **зміщені або асиметричні лінії крою**, що додають візуальної динаміки;
- **розширені рукави та регульовані манжети**, що дозволяють змінювати посадку моделі залежно від ситуації;
- **багатофункціональні кишені**, розташовані на різних рівнях для зручного доступу до необхідного інструменту.

Використання матеріалів та текстур. Текстильна складова відіграє важливу роль у композиційному рішенні. Поєднання різних матеріалів створює ефект глибини та індивідуальності кожної моделі. У колекції використовуються:

- гладкі тканини з водовідштовхувальними властивостями, що забезпечують захист від забруднень;
- матеріали з грубішою текстурою, які додають візуального контрасту;
- комбінація матових та глянцевих поверхонь, що підкреслює об'ємні деталі та акцентує увагу на конструктивних особливостях;
- легкі напівпрозорі тканини у вентиляційних зонах, що сприяють комфорту під час роботи.

Такий підхід дозволяє створювати **контраст між елементами одягу**, підкреслюючи індивідуальність кожної моделі.

Трансформовані елементи та адаптивність моделей. Одним із ключових аспектів колекції є можливість адаптації моделей до різних робочих умов [5]. Для цього передбачені такі конструктивні рішення:

- зйомні частини (панелі, рукави, капюшони), які дозволяють змінювати конфігурацію моделі залежно від потреб кухаря;
- регульовані застібки (ремені, кнопки, блискавки), що дають змогу змінювати об'єм та посадку одягу;
- багатофункціональні реміні, які можуть використовуватись для фіксації додаткових аксесуарів або адаптації форми;
- драпірування та зав'язки, що дозволяють модифікувати силует.

Ці деталі створюють додаткові можливості для персоналізації та функціональності, що робить колекцію **більш універсальною**.

Колірна палітра та декоративні акценти. Колірне рішення відіграє важливу роль у візуальному сприйнятті колекції. В основі концепції лежить **монохромність із акцентами**, що відповідає стилістиці мінімалізму та деконструкції. Основні кольори колекції:

- чорний – класика професійного середовища, додає строгості та стилю;

- білий – символ чистоти та високих стандартів гігієни;
- графітовий – нейтральний відтінок, який використовується для створення м'якших контрастів.

Додаткові акцентні кольори можуть бути використані у деталях, таких як **кишені, ремені, внутрішні підкладки**, що дозволяє створювати індивідуальні комбінації.

Гармонія між стилем, комфортом та практичністю. Кухарський одяг не повинен бути виключно естетичним – його головна мета полягає в забезпеченні зручності у роботі. Тому при створенні композиційного рішення важливо було зберегти баланс між **функціональністю, практичністю та стилем**. Основні принципи, що поєднують ці три компоненти:

- форма, що відповідає потребам кухарів, забезпечуючи легкість рухів;
- дизайн, що поєднує традиційні та інноваційні рішення, створюючи сучасний вигляд професійного одягу;
- матеріали, які відповідають професійним вимогам, забезпечуючи довговічність та комфорт.

Композиційне рішення та формоутворення моделей колекції спрямоване на створення **збалансованого кухарського одягу**, який поєднує стиль, комфорт та технологічність [3]. Використання **багат шаровості, трансформаційних елементів, асиметричних деталей та комбінованих матеріалів** робить колекцію унікальною та функціональною.

2.8. Концепція побудови блоків колекції

Колекція поділяється на три основні блоки. **Функціональний блок** включає класичні елементи кухарського одягу з удосконаленими деталями, що покращують комфорт. **Експериментальний блок** містить моделі, що поєднують сучасні технологічні тканини, трансформовані елементи та незвичні конструктивні рішення. **Концептуальний арт-блок** – це дизайнерські рішення,

що виходять за межі стандартного уявлення про кухарський одяг і є поєднанням естетики високої моди з професійними вимогами.

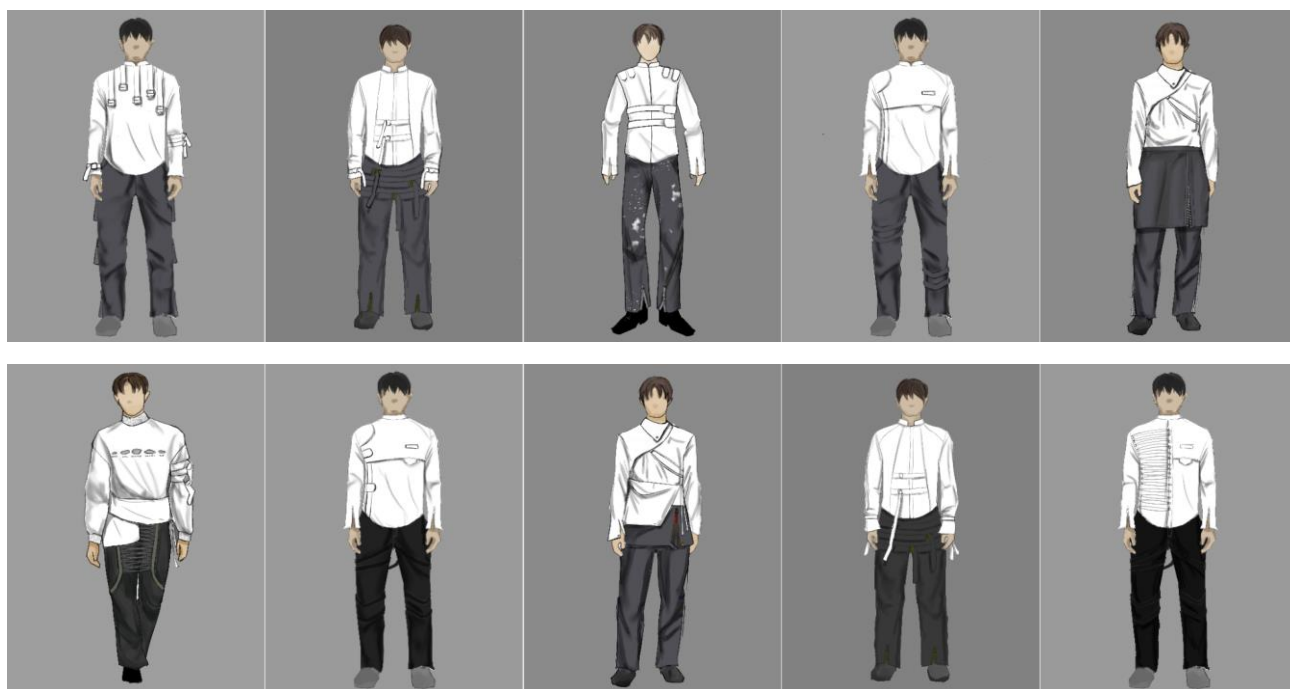

Рис. 2.1. Ескізи функціонального блоку одягу для кухарів

Рис. 2.2. Ескізи експериментального блоку одягу для кухарів

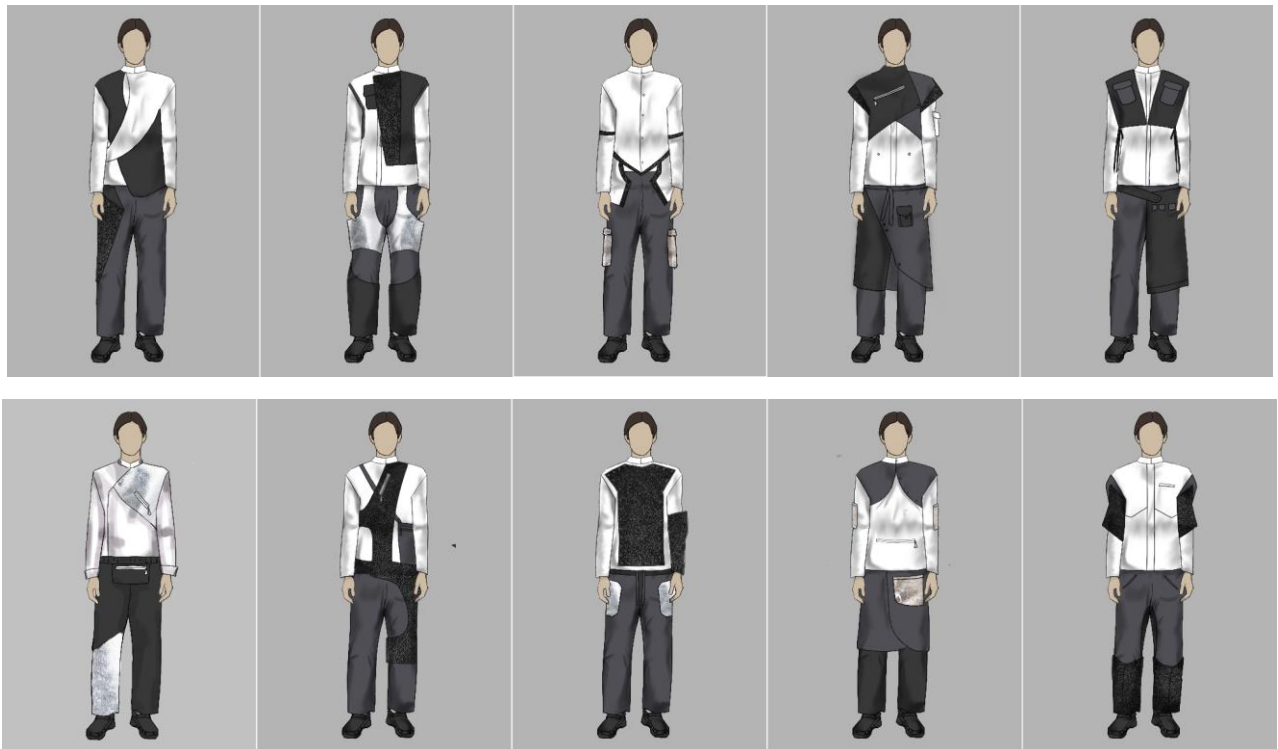

Рис. 2.3. Ескізи концептуального арт-блоку одягу для кухарів

Колекція створена таким чином, щоб кожен кухар міг відчувати свободу рухів, комфорт та стиль, не поступаючись практичністю. Вона демонструє новий погляд на кухарську форму – як на частину **сучасного гастрономічного простору**, де важливі не лише професійні навички, а й персональна естетика та самовираження.

Висновки до розділу 2

Проведений аналіз підтвердив, що застосування методу деконструкції у дизайні кухарського одягу дозволяє створювати інноваційні рішення, що поєднують функціональність і концептуальність. Вивчення історії розвитку професійного одягу, сучасних модних тенденцій та творчості провідних дизайнерів дало змогу сформулювати базові принципи розробки авторської колекції.

Запропонований підхід сприяє оновленню традиційних силуетів, розширює межі використання професійного одягу в контексті модної індустрії та створює нові перспективи для розвитку уніформи у сфері ресторанного бізнесу.

Розроблена концепція кухарського одягу поєднує функціональність, комфорт і сучасні дизайнерські рішення. Колекція враховує потреби професійних кухарів та адаптується під умови їхньої роботи. Завдяки використанню інноваційних матеріалів, адаптивного крою та естетичних рішень кухарський одяг стає не лише елементом професійної уніформи, а й частиною стилю сучасного гастрономічного простору.

РОЗДІЛ 3

КОНСТРУКТОРСЬКИЙ

3.1. Вибір моделей для проєктування

Для подальшої реалізації в матеріалі було обрано один із ключових образів колекції, що втілює основні ідеї концепції – поєднання функціональності кухарського одягу з естетикою деконструкції та стилістичними елементами високої моди [35]. На етапі проєктування було зосереджено увагу на трьох базових складових комплекту: **кітелі, брюках та фартусі**.

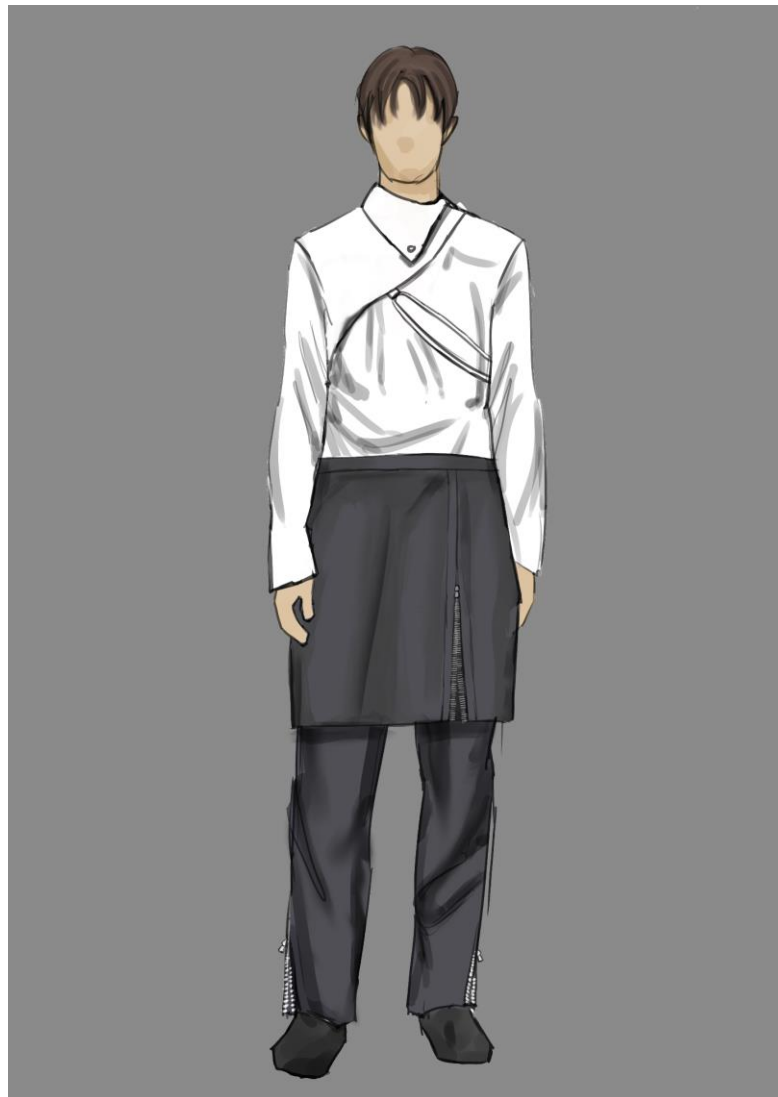

Рис. 3.1. Ескіз моделі, обраної для виконання в матеріалі
(кітель, фартук та брюки)

Обраний комплект демонструє інноваційне трактування класичних форм через використання асиметричного крою, багатошаровості та трансформаційних елементів [18].

1. Кітель наділений характерним асиметричним коміром і діагональним декоративно-функціональним клапаном, що нагадує рушничну планку. Він фіксується спеціальним шнуром і поєднує елементи класики з нетиповими дизайнерськими рішеннями. Таке конструктивне рішення не лише додає образу характеру, а й підвищує комфорт при носінні, забезпечуючи зручну посадку.

Таблиця 3.1

Формування вихідних даних для отримання конструкції кітеля

№	Найменування ознаки	Варіант ознаки
1	Асортимент (вид виробу)	Кітель
2	Статеві-вікова ознака	Чоловічі, молодшо-середня вік.група
3	Силует	Прямий
4	Покрій	Втачний рукав
5	Розмірно-повнотна ознака	Зріст – 180; ОГ – 98 ОТ – 73 ОС – 93
6	Прибавка Пг	1 см
7	Матеріали	80% БВ, 20%ПЕ 180 грам, фурнітура.

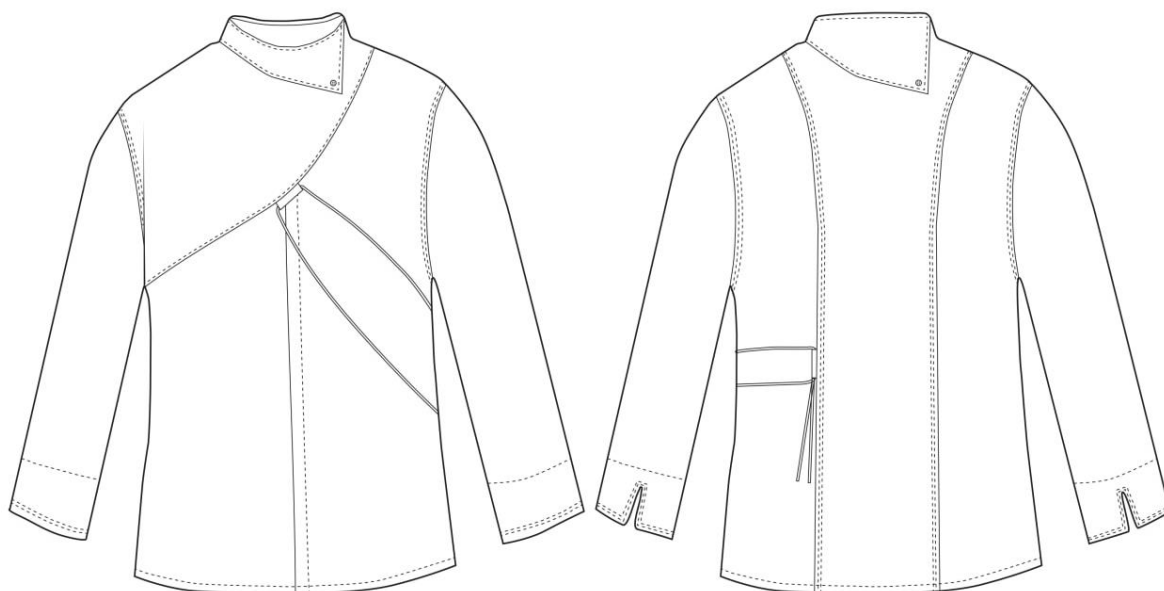

Рис.3.2. Технічний рисунок кітеля

2. Фартух є функціональним доповненням до комплекту, але у цій моделі він має ускладнений фасон із центральним розрізом на застібці-блискавці, що дозволяє регулювати ширину та зону покриття. Його форма нагадує елементи професійного екіпірування, але подана в оновленому, дизайнерському трактуванні.

Таблиця 3.2

Формування вихідних даних для отримання конструкції фартуха

№	Найменування ознаки	Варіант ознаки
1	Асортимент (вид виробу)	Фартух кухонний
2	Статеві-вікова ознака	унісекс, молодшо-середня вік.група
3	Силует	Прямий
5	Розмірно-повнотна ознака	Зріст – 180; ОГ– 98 ОТ – 73 ОС – 93
6	Матеріали	80% БВ, 20%ПЕ 180 грам, фурнітура.

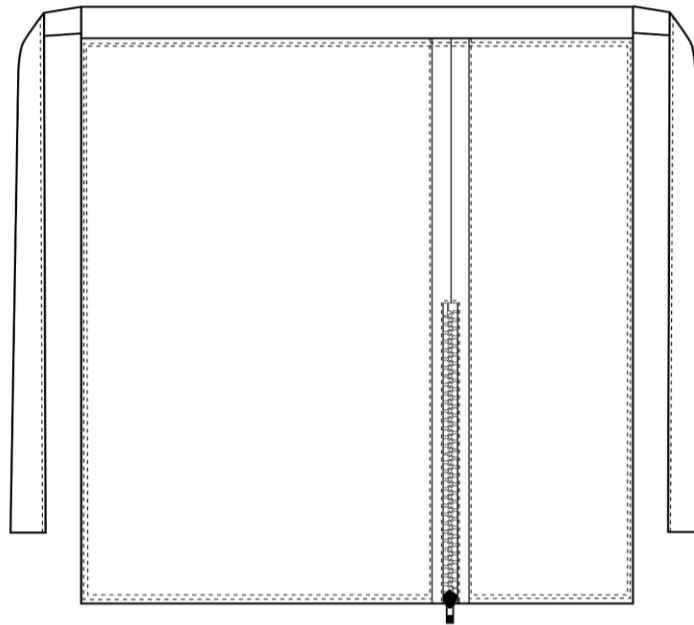

Рис.3.3. Технічний рисунок фартука

3. Брюки виконані зі складним конструктивним рішенням у нижній частині. Вони мають бокові розрізи з блискавками та додатковими елементами, які не лише надають моделі сучасного вигляду, а й дозволяють адаптувати їх до температурного режиму чи специфіки роботи на кухні.

Таблиця 3.3

Формування вихідних даних для отримання конструкції брюк

№	Найменування ознаки	Варіант ознаки
1	Асортимент (вид виробу)	Брюки
2	Статеві-вікова ознака	Чоловічі, молодшо-середня вік.група
3	Силует	Прямий
4	Покрій	Прямий
5	Розмірно-повнотна ознака	Зріст – 180; ОГ – 98 ОТ – 73 ОС – 93
6	Матеріали	80% БВ, 20%ПЕ 180 грам, фурнітура та резинка.

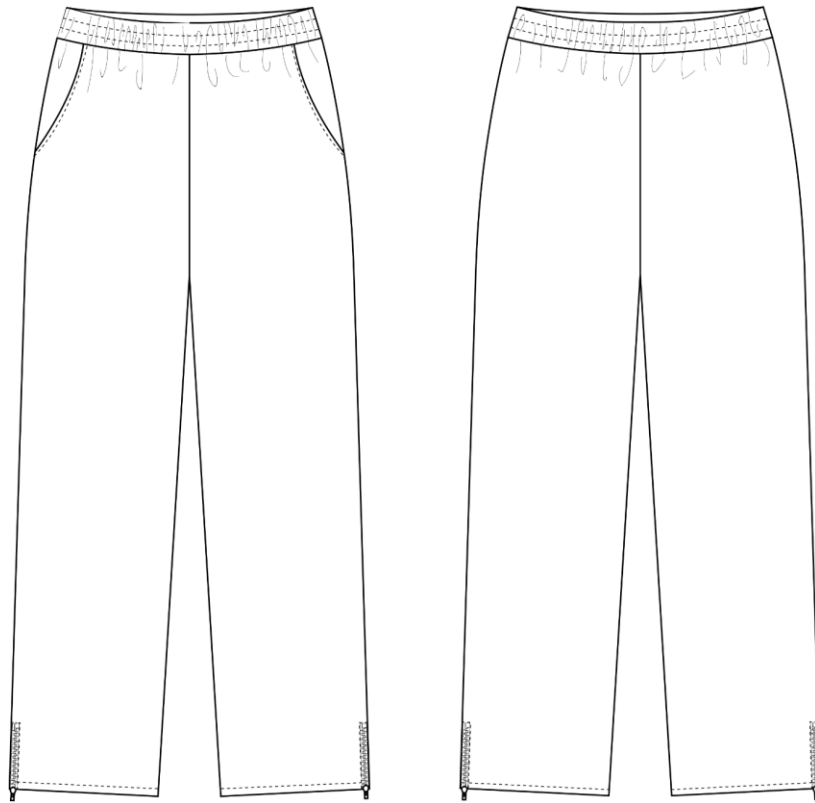

Рис.3.4. Технічний рисунок брюк

Вибір саме цього комплекту для реалізації в матеріалі зумовлений його конструктивними інноваціями, естетикою деконструкції та естетичною насиченістю, професійною практичністю, функціональною доцільністю, та унікальністю в контексті всієї колекції. Образ ілюструє взаємодію між дизайном, практикою та культурною інтерпретацією форми, що відповідає основному завданню кваліфікаційної роботи. Він ілюструє можливості перетворення традиційної кухарської форми на сучасний дизайнерський об'єкт, який однаково функціональний і візуально експресивний.

3.2. Вибір матеріалів

Підбір матеріалів для реалізації моделей колекції здійснювався з урахуванням трьох ключових критеріїв: функціональності, естетичної відповідності концепції деконструкції та технологічної зручності обробки.

Кухарський одяг є частиною професійного екіпірування, тому до нього висуваються особливі вимоги, що виходять за межі звичайного повсякденного одягу.

Умови праці на кухні – це щоденна робота в середовищі з підвищеною температурою, вологістю, високим рівнем забруднення та постійним фізичним навантаженням. Відповідно, матеріали повинні витримувати інтенсивне використання, не втрачати своїх властивостей при багаторазовому пранні та бути стійкими до впливу води, жиру, хімічних мийних засобів і пари. Тканини не повинні деформуватись або втрачати форму, оскільки це впливає на комфорт працівника, а також на естетику зовнішнього вигляду, яка важлива у закладах статусного рівня.

Окрім технічних властивостей, важливу роль відіграє естетична функція. Колекція створюється в рамках авторського дизайнерського підходу з акцентом на деконструкцію як метод формотворення, тому обрані тканини мають не лише витримувати навантаження, але й відповідати художнім задачам. Фактура, щільність, гнучкість матеріалів мають підкреслювати ідеї асиметрії, багатошаровості, роз'єднання та конструктивного контрасту, характерні для цього стилю.

Також у процесі вибору враховувалась технологічна оброблюваність матеріалів. Це включає можливість точної нарізки (у тому числі лазерної), стабільність швів, легкість у поєднанні з фурнітурою, а також відповідність сучасному швейному обладнанню [41].

Для моделей із великою кількістю функціональних елементів важливо, щоб матеріал тримав форму, не розтягувався в процесі експлуатації, і водночас залишався гнучким для свободи рухів [40]. Таким чином, вибрані тканини втілюють синтез практичності та концептуального дизайну, відповідаючи як вимогам виробництва, так і візуальній ідеї колекції.

Бавовна – один із найпоширеніших та найуніверсальніших природних текстильних матеріалів, який широко використовується у виробництві професійного одягу, зокрема для кухарських комплектів. Її популярність

обумовлена високими гігієнічними властивостями, натуральним походженням та здатністю «дихати», що особливо важливо для роботи в умовах підвищених температур. Основні характеристики бавовняної тканини, які зумовили її вибір для колекції:

- повітропроникність. завдяки натуральній структурі волокон, бавовна добре пропускає повітря, дозволяючи шкірі дихати. це знижує ризик перегріву тіла кухаря під час роботи в гарячих приміщеннях;
- гігроскопічність. бавовна має високу здатність вбирати вологу, що допомагає підтримувати сухість шкіри навіть у динамічному середовищі кухні;
- гіпоалергенність. натуральне походження волокон забезпечує безпеку для шкіри, знижуючи ризик подразнення або алергічних реакцій при тривалому носінні;
- здатність витримувати багаторазове прання. бавовняні тканини, особливо щільного переплетення, зберігають свою міцність і форму навіть після численних циклів промислового прання;
- екологічність. натуральна основа тканини робить її екологічно безпечною як у виробництві, так і в утилізації.

Для моделей колекції була обрана **бавовняна тканина із домішкою поліестеру** (наприклад, у співвідношенні 80% бавовна / 20% поліестер). Це поєднання дозволяє покращити експлуатаційні характеристики – тканина **менше зминається, краще тримає форму, швидше сохне**, і при цьому зберігає всі переваги натуральної бавовни. Додаткове **водовідштовхувальне просочення** або **антибактеріальне покриття** посилює захисні властивості тканини в умовах кухонного середовища.

Таблиця 3.4

Структурні параметри текстильних матеріалів

№	Назва тканини	Призначення	Оформлення поверхні	Переплетення ниток	Сировинний склад, %	Ширина, см
1	Бавовна	Кітель, Брюки, Фартук	Гладке	Саржеве, полотняне	80% БВ, 20%ПЕ	150

Таблиця 3.5

Характеристика ниток і фурнітури

Назва	Призначення	Оформлення поверхні	Сировинний склад, %	Характеристика
Нитки швейні - Gutterman	З'єднання деталей, обметування	Гладке	Поліестер – 100%	Номінальна лінійна щільність – 34,5 Текс; (0550)
Кнопки УКК	Застібання виробу	Метал	Метал	кнопка тип альфа
Застібка-блискавка УКК	Застібання виробу	Метал	Метал	Нероз'ємна,

Усі моделі представленої колекції – кітелі, штани та фартухи – виконані з використанням **бавовняної тканини із функціональними домішками**, що забезпечують необхідний баланс між комфортом, естетикою та довговічністю. Вибір саме цього матеріалу обумовлений як **технічними характеристиками бавовни**, так і її **універсальністю** у контексті деконструктивного дизайнерського підходу.

Для кітелів, що мають складні конструктивні рішення – асиметричні застібки, відкриті шви, трансформовані елементи – бавовна слугує ідеальною основою. Її **стабільність у шві** дозволяє зберігати точність ліній при моделюванні, а **дихаючі властивості** забезпечують комфорт під час довготривалої роботи в гарячому середовищі кухні. Крім того, **бавовна добре тримає форму**, що дозволяє підкреслити об'ємні елементи та графічність силуетів, що важливо для реалізації концепції деконструкції.

Штани в колекції мають варіації з розрізами, ремінцями та додатковими застілками, що вимагає **міцного і водночас еластичного матеріалу**. Бавовна з домішкою спандексу забезпечує **оптимальну посадку**, не сковує рухів, витримує багаторазове прання і дозволяє зберігати форму після тривалого носіння [45]. Також, завдяки природній терморегуляції, штани з бавовни є комфортними навіть при активній роботі.

Фартух, що виконує захисну функцію, особливо чутливий до забруднень, контакту з вологою та жиром. Саме тому бавовняна тканина із **водовідштовхувальним просоченням** була обрана для цього елемента. Вона **легко чиститься, не вбирає сторонні запахи** та має достатню щільність для захисту базового одягу. При цьому фартух залишається легким, дихаючим й не створює дискомфорту під час руху.

Таблиця 3.6

Символи та вимоги догляду на етикетці фартуха та брюк

Символи по догляду	Значення символів
	Режим прання
	Не відбілювати
	Прасування до 150
	Помірна сушка

Таблиця 3.7

Символи та вимоги догляду на етикетці кітеля

Символи по догляду	Значення символів
	Режим прання
	Прасування до 150
	Помірна сушка

3.3. Розробка конструкції моделей колекції

Конструювання моделей колекції кухарського одягу здійснювалося з урахуванням як естетичних принципів деконструкції, так і функціональних вимог до професійного спецодягу. Основною метою етапу розробки конструкції

було створення базових лекал, які дозволяють втілити дизайнерські задуми без втрати зручності, безпеки та технологічної реалізованості.

Процес конструювання складався з кількох етапів:

Аналіз і технічна інтерпретація ескізів. На основі ескізів, розроблених у першому етапі, було проведено аналіз посадки, співвідношення об'ємів та розташування декоративно-функціональних елементів (клапанів, швів, застібок, кишень тощо) [25]. Особливу увагу приділено пропорціям та асиметричним деталям, характерним для естетики дизайнерських брендів *Helmut Lang* і *Ann Demeulemeester*.

Створення базових лекал. Вихідними були обрані базові конструкції кітеля, брюк і фартуха, адаптовані до сучасного силуету. За основу взято параметри фігури: Зріст – 180; ОГ – 98 ОТ – 73 ОС – 93 для чоловічих моделей [26]. В процесі конструювання внесено зміни до класичних лекал:

- у кітелях зміщено плечовий шов і центральну застібку;
- у брюках додано бокові розрізи на блискавках та ремінцеву фіксацію;
- фартухи розроблено з можливістю трансформації – бокові розрізи, застібки, можливість регулювання об'єму.

Впровадження конструктивних елементів деконструкції.

Деконструктивний підхід реалізовано шляхом:

- багатошарових деталей, де верхній шар може бути декоративним або функціональним;
- асиметричних конструктивних ліній – у комірі, бортах, довжині поли або штанин;
- використання ремінців і пряжок як частини як стилістичного рішення, так і регулювання об'єму одягу.

На базі побудованих лекал були виготовлені пробні моделі, проведено примірки та оцінку відповідності:

- зручності посадки, – точності з'єднання елементів,
- збереження дизайнерської ідеї у готовому вигляді.

За результатами тестування внесено незначні зміни до деяких вузлів – особливо у зонах рухомих частин (пахва, пояс, боковий шов) для покращення ергономіки. Базову конструкцію кітеля, штанів та фартуха було побудовано [24]. Така конструкція не потребує технічного моделювання. Лекала-еталони зображені у масштабі.

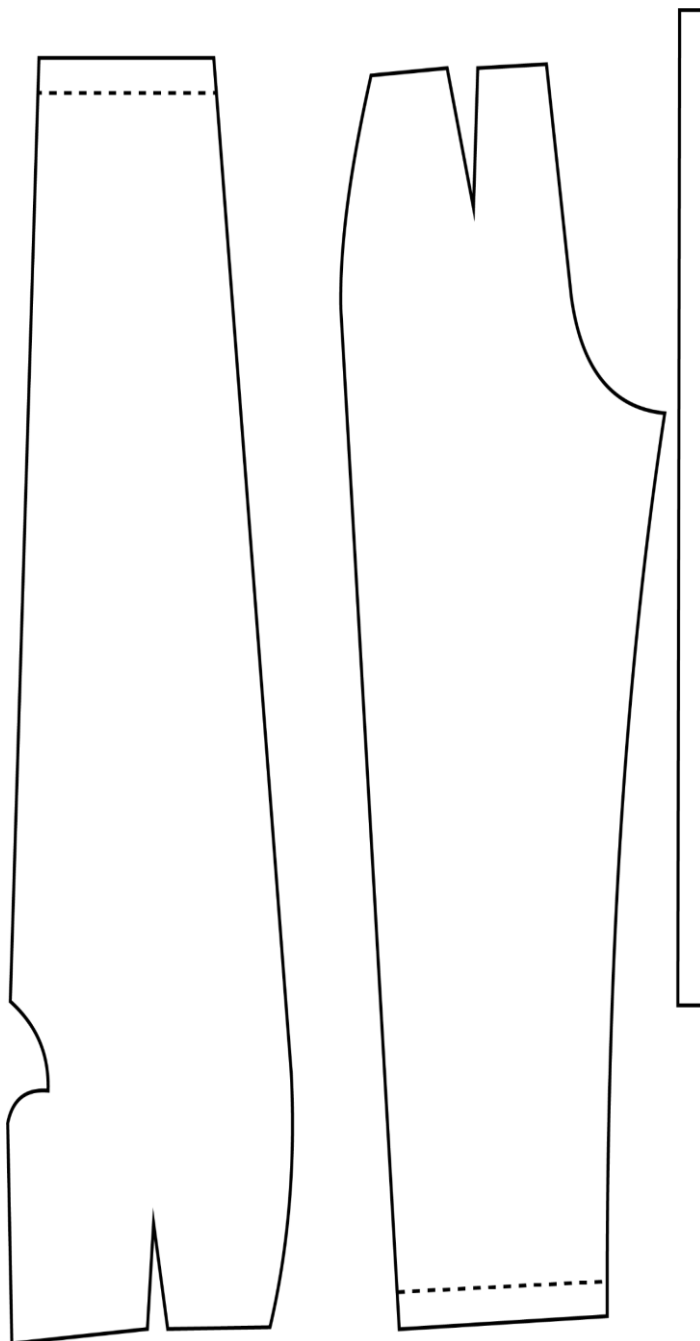

Рис. 3.5. Пропорційне зображення лекал-еталонів для брюк

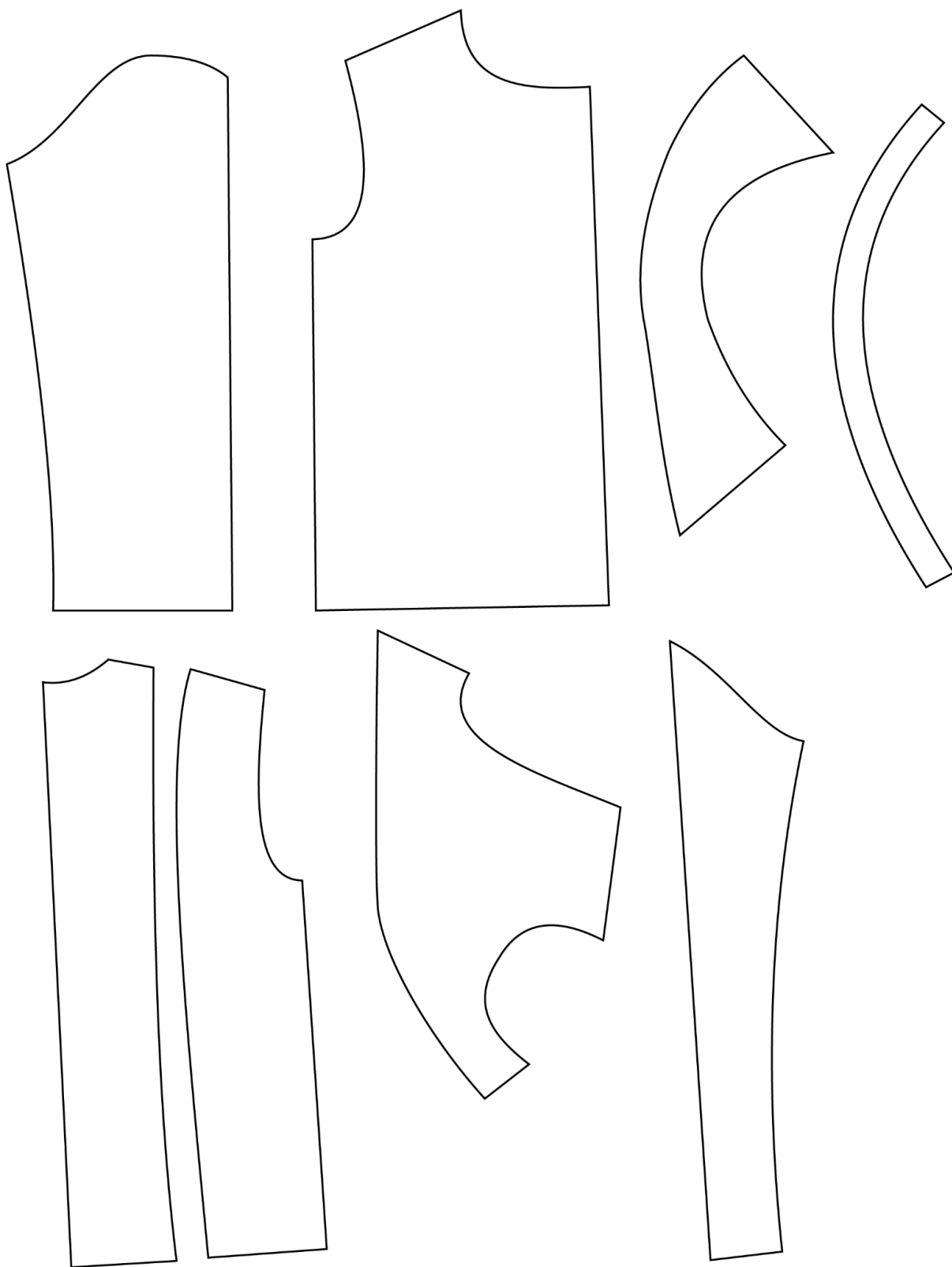

Рис. 3.6. Пропорційне зображення лекал-еталонів для кітеля

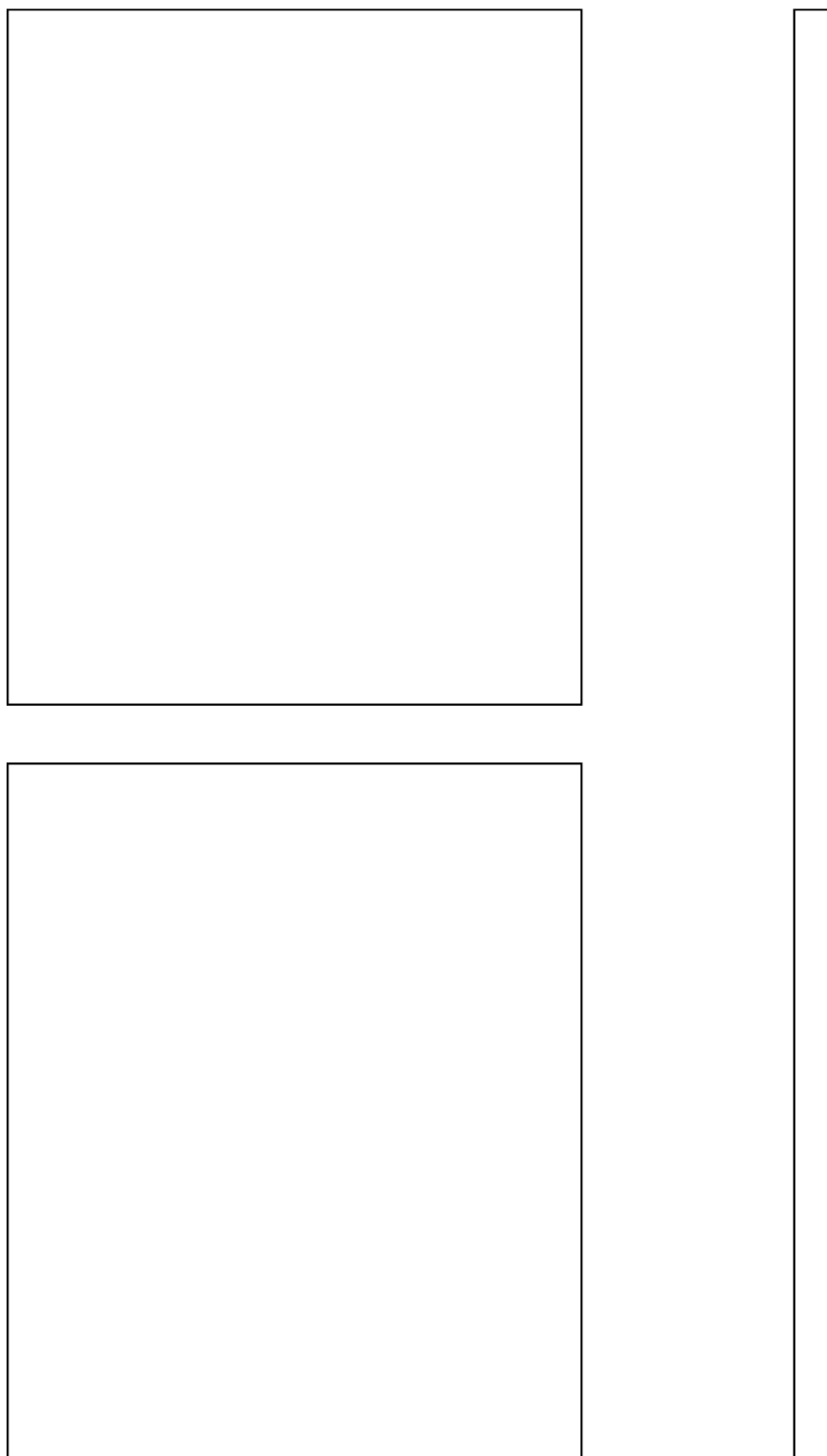

Рис. 3.7. Пропорційне зображення лекал-еталонів для фартуха

Таблиця 3.8

Специфікація деталей кітеля

№	Найменування деталей	Кількість лекал	Кількість деталей крою
1	Передня частина (ліва)	1	1
2	Передня частина (права)	1	1
3	Спинка	1	3
4	Клапан	1	1
5	Рукав	1	2
6	Комір	1	2

Таблиця 3.9

Специфікація деталей брюк

№	Найменування деталей	Кількість лекал	Кількість деталей крою
1	передня половина	1	2
2	задня половина	1	2
3	пояс	1	1

Таблиця 3.10

Специфікація деталей фартука

№	Найменування деталей	Кількість лекал	Кількість деталей крою
1	Центральна частина переду	1	1
2	Пояс	1	1
3	Зав'язки (лівий і правий)	1	2

Після розробки конструкції моделей і проведення ескізного та технічного проектування було здійснено процес виготовлення лекал для кожного елементу обраного комплекту: **кітеля, брюк і фартуха** [11]. Основною метою цього етапу стало створення точних шаблонів, що забезпечують відповідність виробів кресленням, ескізам і функціональним вимогам. Фінальні лекала після перевірки були переведені на **щільний шаблонний картон** і використані для розкрою в матеріалі.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі здійснено практичну реалізацію авторської ідеї створення кухарського одягу з використанням методу деконструкції. Комплект, що включає кітель, брюки та фартух, обрано як базову модель для втілення концепції, оскільки він найповніше репрезентує поєднання функціональності, сучасного дизайну та естетики авангардної моди.

Проведено детальний аналіз форми, силуету та конструктивних рішень, відповідно до якого сформовано специфікацію кожного елементу виробу. Під час виготовлення лекал застосовувалися як традиційні, так і цифрові методи проектування, що дозволило досягти високої точності й ефективності. Створені лекала враховують особливості моделювання складних конструкцій із елементами асиметрії, багатошаровості, зміщених ліній, що притаманні деконструктивному підходу.

Підбір матеріалів здійснювався з урахуванням гігієнічних, експлуатаційних і технологічних вимог. Основною тканиною обрано бавовну з функціональними домішками, що відповідає стандартам професійного кухарського одягу та дозволяє реалізовувати складні дизайнерські рішення.

У результаті створено робочий комплект, який об'єднує високі експлуатаційні якості з індивідуальним дизайнерським почерком. Процес моделювання підтвердив можливість ефективного застосування методів художньої деконструкції в межах професійного середовища, зокрема у сфері ресторанного бізнесу, та окреслив перспективи подальшого розвитку дизайнерських рішень у сфері спеціального одягу.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У роботі проведено комплексне дослідження та реалізацію дизайнерського проєкту спеціального одягу, що поєднує професійну функціональність з актуальними естетичними підходами.

У **першому розділі** здійснено аналітичний огляд історичних, теоретичних та мистецтвознавчих джерел. Проаналізовано розвиток кухарського одягу від традиційної уніформи до сучасних концептуальних форм. Досліджено суть методу деконструкції в дизайні, його трансформацію в моді 2000-х років та особливості візуального стилю дизайнерських брендів *Helmut Lang* і *Ann Demeulemeester*. Виявлено, що застосування деконструктивного підходу у сфері професійного одягу відкриває нові можливості для осмислення образу кухаря як частини загальної айдентики ресторану.

У **другому розділі** розроблено авторську концепцію колекції, що складається з трьох блоків – функціонального, експериментального та арт-блоку. Визначено цільову аудиторію, сформульовано стилістичні та функціональні вимоги до моделей, обґрунтовано вибір дизайнерських референсів. Детально опрацьовано композиційні рішення, формоутворення та підхід до розробки образів колекції. Особлива увага приділялася візуальному балансу між зручністю, естетикою деконструкції та адаптацією моделей до умов професійної діяльності.

У **третьому розділі** проведено практичну реалізацію моделей колекції: обрано комплект, що складається з кітеля, брюк та фартуха. Виготовлено конструкторську документацію, включаючи технічні креслення, лекала, специфікацію деталей. Здійснено підбір тканин з урахуванням гігієнічних та експлуатаційних характеристик. Вибрано бавовну як основний матеріал, що відповідає вимогам безпеки, комфорту й довговічності. Результатом стало створення зразків, що поєднують художній задум і практичну доцільність, з чітким дотриманням принципів естетики *Helmut Lang* і *Ann Demeulemeester*.

Отже, продемонстровано можливість адаптації методів концептуальної моди до сфери спеціального одягу, а також підтверджено доцільність міждисциплінарного підходу до проєктування професійного одягу, де поєднуються дизайн, технологія і культурний контекст.

- 10.Привала В.О. Багатофункціональний одяг як ознака сучасного життя. Новітні технології, матеріали та дизайн в легкій промисловості та сервісі. Тези наукової конференції. – Хмельницький, 2011. С. 31–33..
- 11.Тимочко К.Р. Кулешова С.Г. Удосконалення методології естетичної оцінки якості в проектуванні костюма. Новітні технології, матеріали та 85 дизайн в легкій промисловості та сервісі. Тези наукової конференції. Хмельницький, 2011. С. 54 - 57
- 12.Третьякова Л. Д., Остапенко Н.В. Оцінювання ризику у використанні захисного одягу. Проблеми охорони праці в Україні. 2016. Вип. 32. С. 57-66. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pop_2016_32_8 (дата звернення: 23.02.2025)
- 13.Гардабхадзе І. Сучасний одяг: науковий підхід до вирішення проблем дизайну Київ: Видавничий дім Виниченко, 2013. 256 с.
- 14.Helmut Lang Official website. URL: <https://www.helmutlang.com/> (дата звернення: 07.04.2025)
- 15.Ann demeulemeester official site URL: <https://anndemeulemeester.com> (дата звернення: 16.01.2025)
- 16.Ann demeulemeester сторінка з фотоархівом URL:
- 17.https://www.instagram.com/ann_demeulemeester_archive/ (дата звернення: 25.08.2024)
18. ДСТУ 4281:2004 «Заклади ресторанного господарства:». URL: <https://document.vobu.ua/wp-content/uploads/2021/10/dstu4281-2004.pdf> (дата звернення: 18.08.2024)
- 19.Vogue Archive URL: <https://www.vogue.com/archive> (дата звернення: 03.03.2025)
20. Шевчук Х. Деконструкція в дизайні одягу: застосування інноваційних матеріалів. *Актуальні проблеми сучасного дизайну* : збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 27 квітня 2023 року. Т. 1. Київ : КНУТД, 2023. С. 252-255.

21. Гасем А. М. Раціональні та ірраціональні аспекти формоутворення на засадах деконструктивізму в індустрії моди. *Art and Design*. 2024. № 2 (26). С. 110-120.
22. Гасем А. Вплив деконструктивістів Рей Кавакубо і Анн Демельмейстер на сучасну моду. Актуальні проблеми сучасного дизайну: збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 27 квітня 2023 року. Т. 1. Київ : КНУТД, 2023. С. 176-179
23. Паранько Н., Гайова І., Оганов Р., Сідлецький І. Деконструкція в дизайні одягу: становлення та реалізація. Інноватика в освіті, науці та бізнесі: виклики та можливості: матеріали I Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (17 листопада 2020 р., м. Київ) Київ: КНУТД, 2020. С. 308-313.
24. Шевчук Х. Творчість Мартіна Маржієлі та дизайнерів деконструктивізму кінця XX – поч. XXI століть. Культурологічна думка. 2021. № 20. С. 67 – 77.
25. Дуб Д. М., Креденець Н.Д., Рубанка А.І. Основні напрямки забезпечення комфортності працівників у захисному одязі. Наукові розробки молоді на сучасному етапі : тези доповідей XVI Всеукраїнської наукової конференції молодих вчених та студентів (27-28 квітня 2017 р., Київ). К. : КНУТД, 2017. Т. 1: Сучасні матеріали і технології виробництва виробів широкого вжитку та спеціального призначення. С.133-134. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/7700> (дата звернення: 16.12.2024)
26. Чупріна Н., Печерська В., Подобна А. Чоловіча мода як актуальний напрям розвитку індустрії модного одягу. Наукові розробки молоді на сучасному етапі: тези доповідей XVI Всеукраїнської наукової конференції молодих вчених та студентів (27-28 квітня 2017 р., Київ). К.: КНУТД, 2017. Т. 1: Сучасні матеріали і технології виробництва виробів широкого вжитку та спеціального призначення. С. 410-411. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/9210> (дата звернення: 02.05.2025)

- 27.Шевчук Х.І. Особливості деконструктивізму в колекціях японських дизайнерів одягу кінця XX – початку XXI століть. *Art and Design*. №4, 2020. С. 173 - 184
- 28.Паранько О., Гайова І., Оганов Р. Стиль "деконструктивізм": витоки та реалізація в дизайні. І Всеукраїнська конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених «Інноватика в освіті, науці та бізнесі: виклики та можливості», м. Київ КНУТД. С. 308 - 313
- 29.Колосніченко О.В., Пашкевич К.Л., Лозко Ю.Я. Художньо-образні особливості спецодягу в дизайні XX століття *Art and Design*. 2019. № 1 (05). - С. 87-104.
30. Колосніченко М.В., Зубкова Л.І., Пашкевич К.Л., Полька Т.О., Остапенко Н.В., Васильєва І.В., Колосніченко О.В. Ергономіка і дизайн. Проектування сучасних видів одягу: Навчальний посібник. К.: ПП «НВЦ «Профі», 2014. 386 с.
- 31.Остапенко Н. В., Луцкер Т. В., Колосніченко О. В., Третьякова Л. Д. Розробка елементів спеціального захисного одягу на основі принципів трансформації. *Теорія та практика дизайну*: зб. наук. пр. К.: «Дія», 2015. Вип. 8: Технічна естетика. С. 204-216.
- 32.How Ann Demeulemeester Changed Fashion URL:
<https://fashionista.com/2013/11/ann-demeulemeesters-fashion-legacy> (дата звернення: 17.08.2024)
- 33.Redefining Fashion: Decoding Helmut Lang's Universal Appeal URL:
<https://www.archivepdf.net/post/helmut-lang-redefining-fashion>
- 34.Рубанка А. І., Колосніченко О.В., Остапенко Н.В. Класифікація різновидів накладок у спеціальному одязі. *Легка промисловість*. 2015. № 4. С. 7-11.
- 35.Fashion design in a multicultural space : monograph to the 90th anniversary of Kyiv National University of Technologies and Design. A series of monographs of the Faculty of Design / M. V. Kolosnichenko, K. L. Pashkevich, T. F. Krotova et al. Published by Academic Society of Michal Baludansky, Košice, Slovakia, 2020. Printed by UK Technical University of Košice, Slovakia, 2020. 258 p.

- 36.Інструкція з охорони праці в кабінеті кулінарії URL: <https://osvita-docs.com/node/142> (дата звернення: 20.06.2024)
- 37.Інструкція охорони праці для працівників кухні URL: <http://www.proncv.org.ua/instr/71-2010-03-30-11-41-30> (дата звернення: 19.02.2025)
- 38.Дмитренко Л. І. Безпечний одяг – хороший настрій. *Безпека життєдіяльності*. № 6, червень 2016. С. 14 – 22
- 39.Мельник М.Т. Індустрія моди. Навчальний посібник. К.: Видавництво ЛіраК, 2013. 264 с.
- 40.ДСТУ 12807-88 «Вироби швейні. Класифікація стібків, строчок і швів». З поправками та змінами: Поправка до ДСТУ 12807-2003 від 01.12.2007
- 41.ДСТУ 2122-93 Матеріали для одягу. Символи та вимоги догляду. З Поправкою (ІПС № 3-2012) URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=91199 (дата звернення: 10.11.2024)
- 42.Колекція Ann Demeulemeester весна/літо 2011URL: <https://www.fashion-press.net/collections/242> (дата звернення: 26.04.2025)
- 43.Сайт-архів модних колекцій URL: <https://www.fashion-press.net/collections/brand/4> (дата звернення: 12.12.2024)
- 44.Колекція Ann Demeulemeester 2011-12 осінь/зима URL: <https://www.fashion-press.net/collections/342> (дата звернення: 17.02.2025)
- 45.David Casavant Archive – Helmut Lang Archive Collection. URL: https://shop.davidcasavantarchive.com/collections/helmut-lang-archive?srsId=AfmBOoorKoi5TKAJiQ2vbGLc1ymvzyJD_RdI21lASthOvyw4fYeC7aQ (дата звернення: 13.10.2024)
- 46.Who Made That Chef's Toque? URL: <https://www.nytimes.com/2014/03/30/magazine/who-made-that-chefs-toque.html> (дата звернення: 14.03.2025)
- 47.Choosing the Right Material: What is the best material for a Chef's Coat? URL:

https://medium.com/@smart_hospitality_supplies/choosing-the-right-material-what-is-the-best-material-for-a-chefs-coat-1fb234adf407 (дата звернення: 03.05.2025)

48. Головач А. Уніформа для персоналу ресторану або кафе URL: <https://joinposter.com/ua/post/uniforma-dlya-personalu-kafe> (дата звернення: 27.04.2025)

49. Chef Uniform Colours: Understanding Uniform Colour and Kitchen Rank. URL: https://medium.com/@smart_hospitality_supplies/chef-uniform-colours-understanding-uniform-colour-and-kitchen-rank-6be2f6686c80 (дата звернення: 22.04.2025)

50. A Brief History Of The Chef's Uniform URL: <https://www.escoffier.edu/blog/culinary-arts/a-brief-history-of-the-chefsuniform/> (дата звернення: 22.04.2025)

51. Mastering the Chef's Coat: How to Properly Wear It URL: https://medium.com/@smart_hospitality_supplies/mastering-the-chefscoat-how-to-properly-wear-it-21bd3ae43218 (дата звернення: 22.04.2025)

ДОДАТКИ

Додаток А

Естетика деконструкції в роботах Helmut Lang і Ann Demeulemeester

(фото-референси)

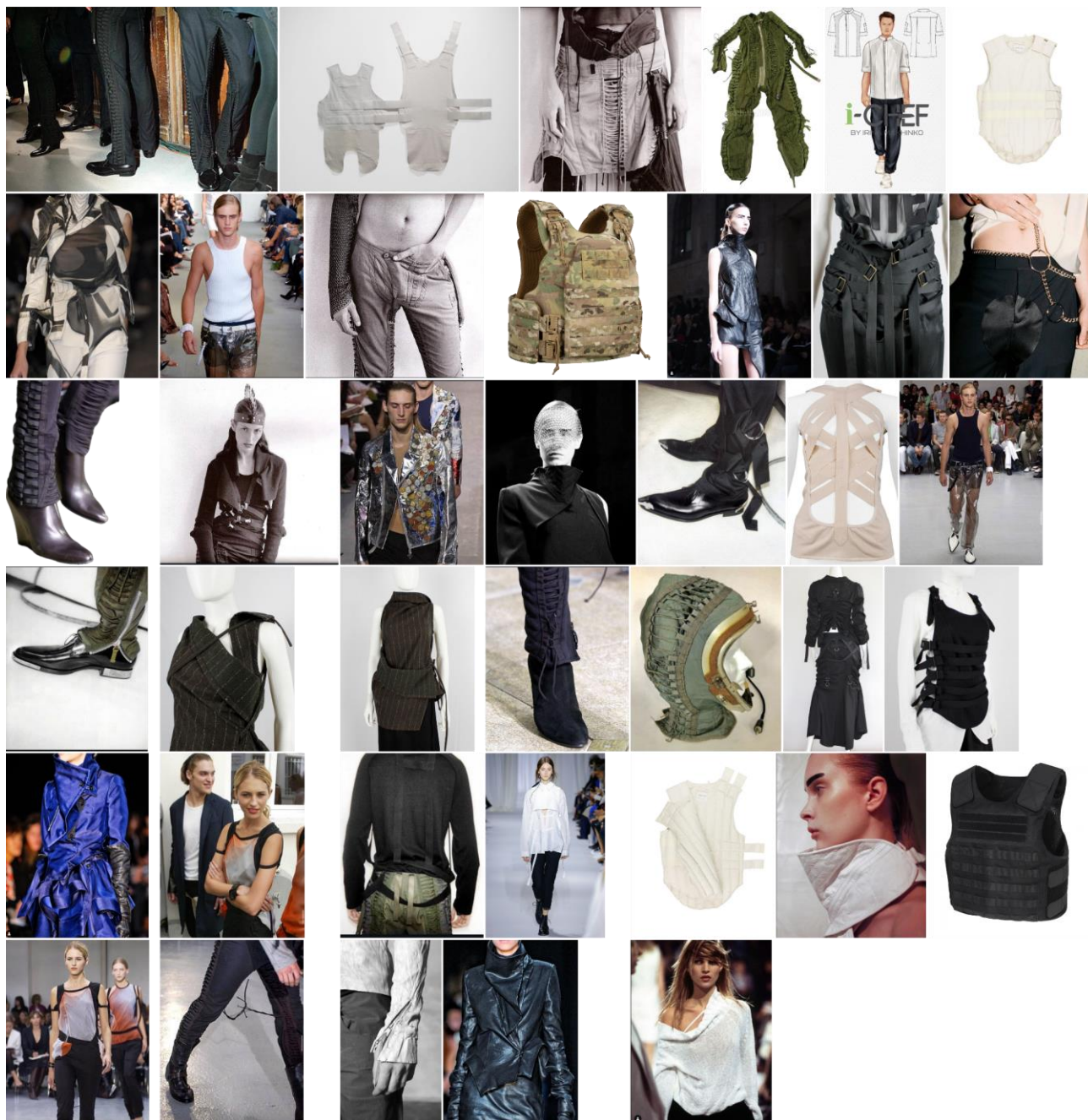
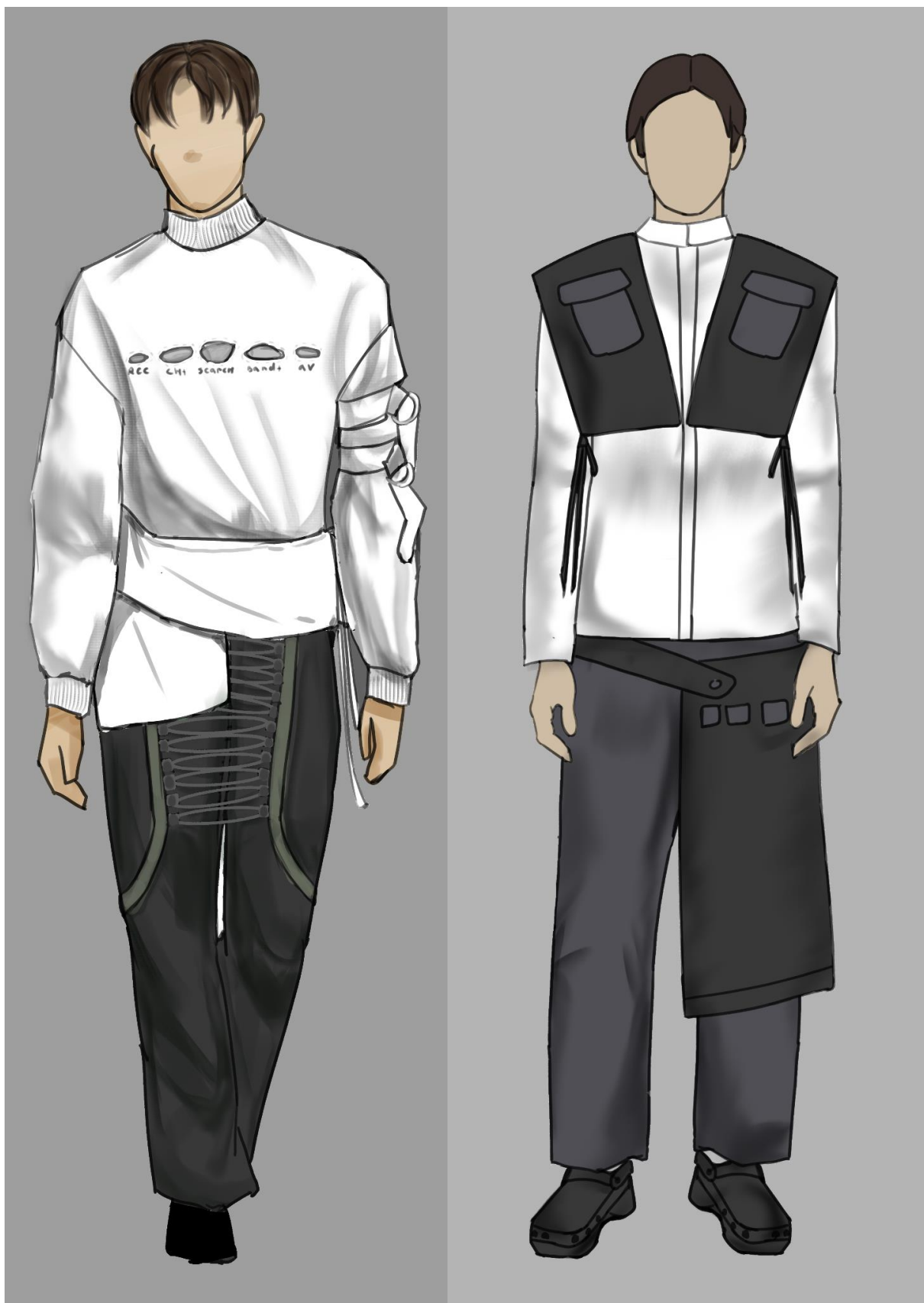
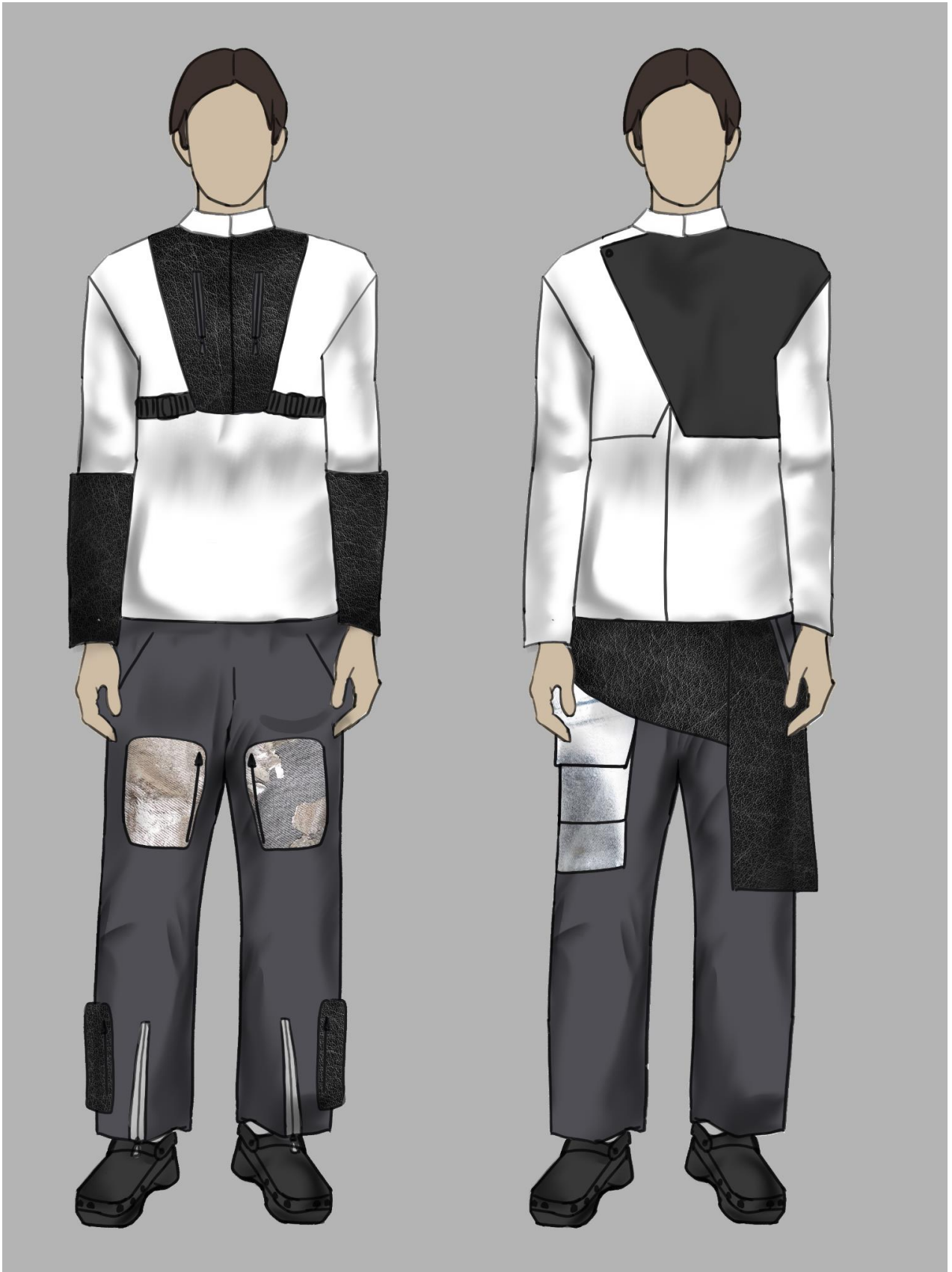

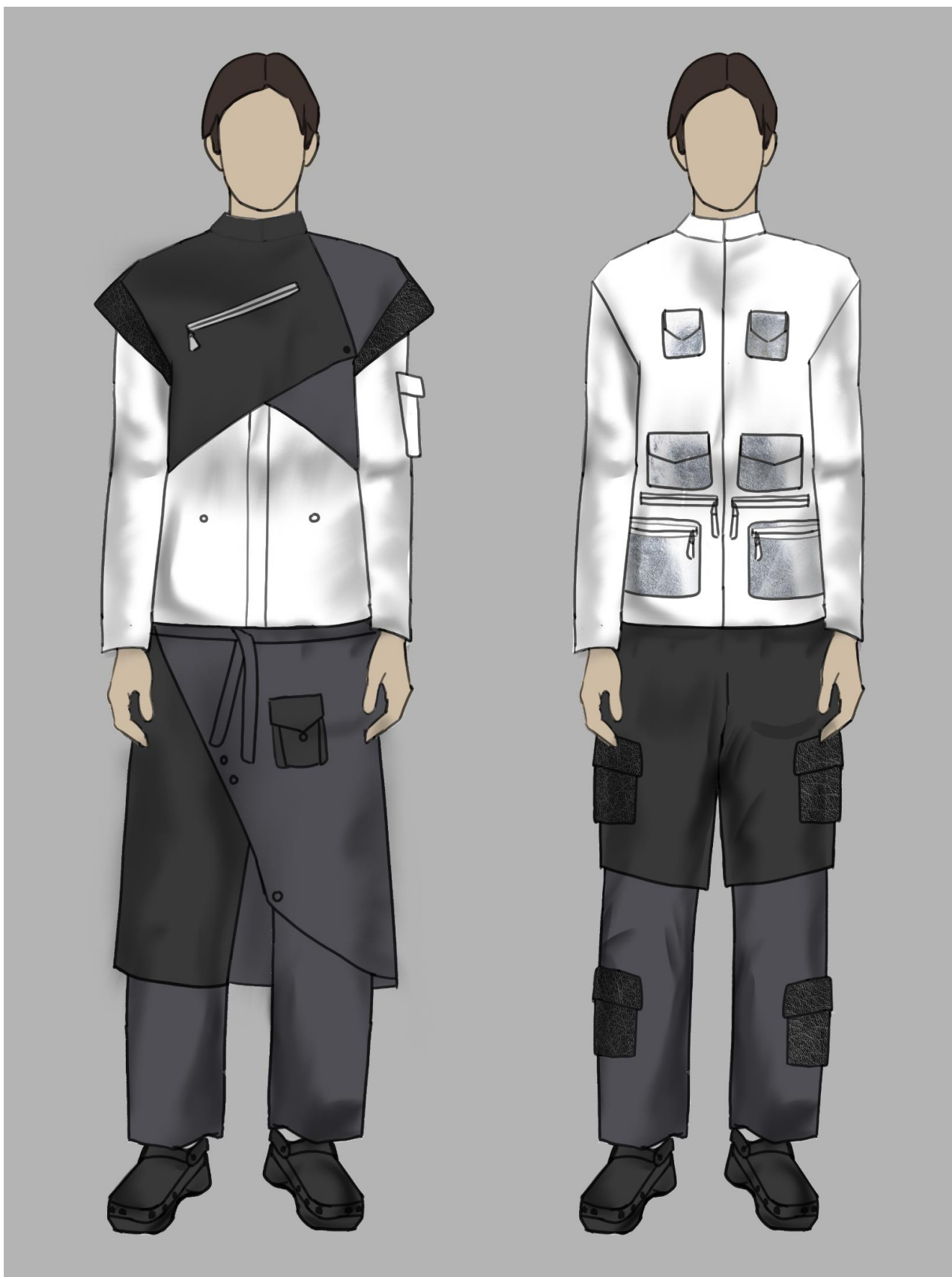
Рис. А.1 фото-референси колаж естетики деконструкції в роботах Helmut Lang і Ann Demeulemeester 2000-х

Додаток Б

Ескізи колекції спеціального одягу для кухарів

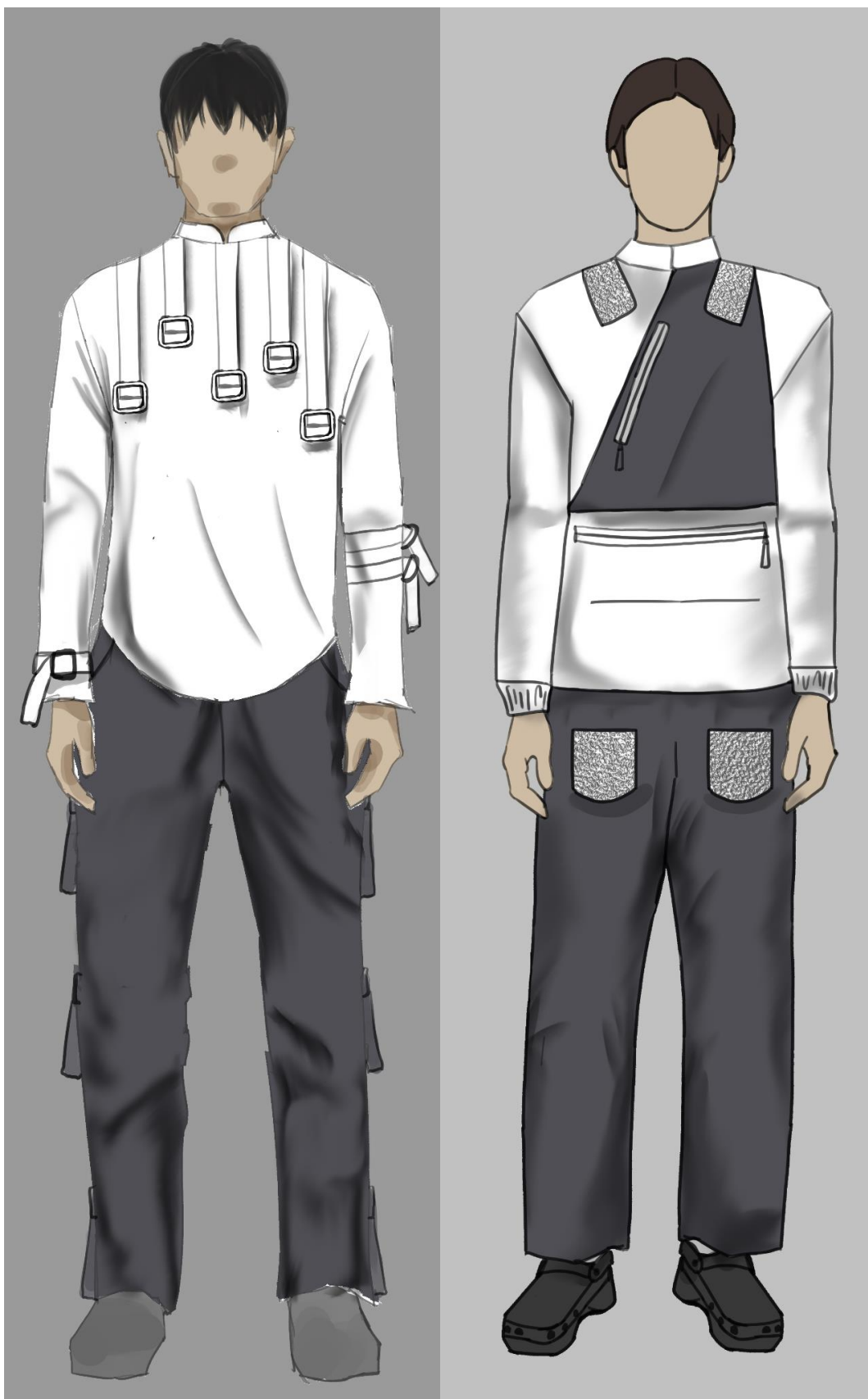

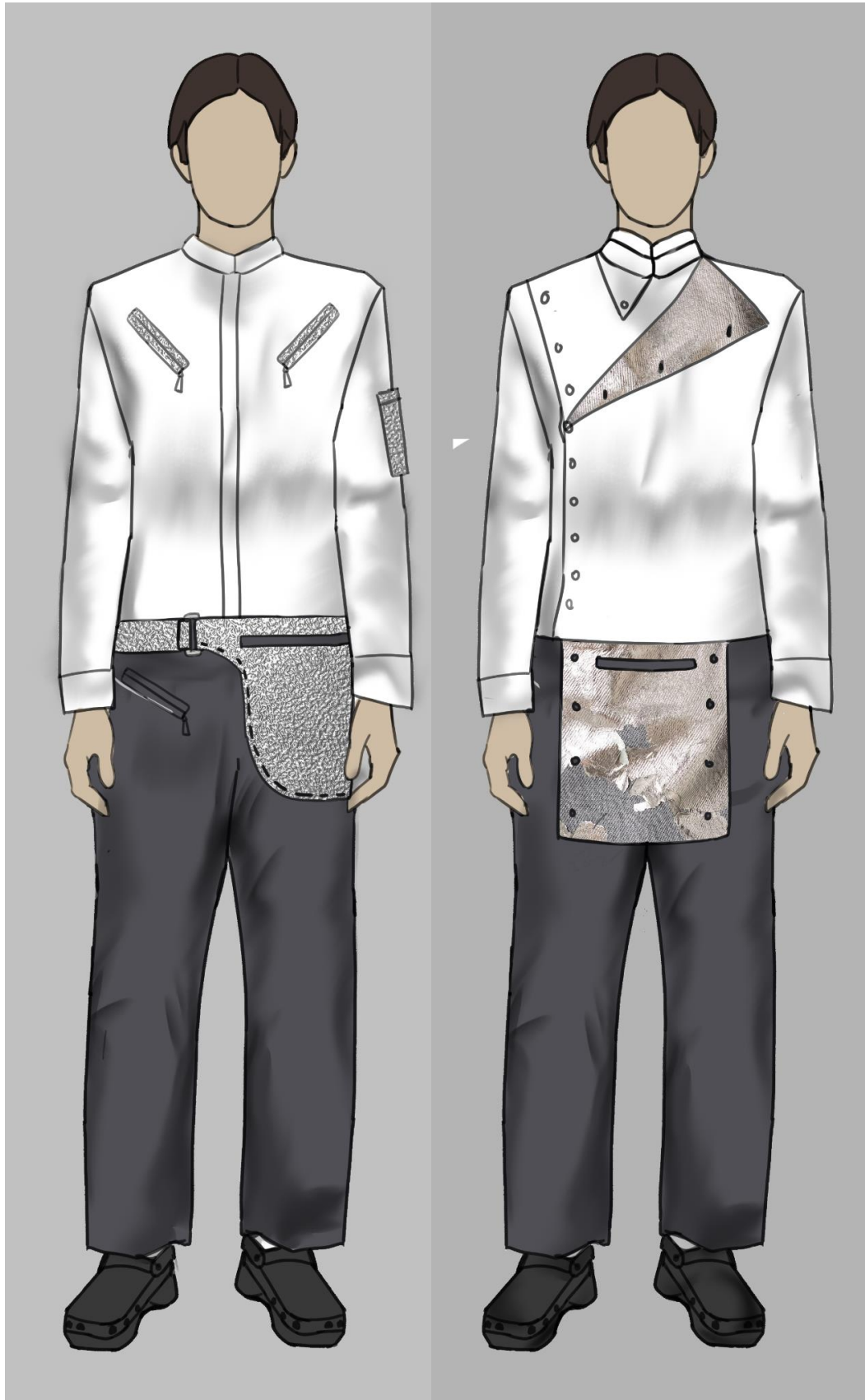

Додаток В

Апробація результатів дослідження та дизайн-проектування колекції
спеціального одягу для кухарів

В.1. Сертифікат учасника VII Міжнародної Науково-Практичної конференції
«Актуальні проблеми сучасного дизайну»

В.2. Диплом переможця Міжнародного конкурсу молодих дизайнерів-
модельєрів «Печерські каштани» (Київ, КНУТД, 2025р.)

В.1. Сертифікат учасника VII Міжнародної Науково-Практичної конференції
«Актуальні проблеми сучасного дизайну»

В.2. Диплом переможця Міжнародного конкурсу молодих дизайнерів-модельєрів «Печерські каштани» (Київ, КНУТД, 2025р.)